

ПЕТЪР ХРИСТОЗОВ

**ЦАРСКИ
ГАМБИТ**

ПОЛИТИЧЕСКИ РОМАН

ПЕТЪР ХРИСТОЗОВ

ЦАРСКИ ГАМБИТ

chitanka.info

За владетелите приживе се пишат панегирици и оди, а след години — исторически романи. Това е първият роман, чийто централен герой е жив цар. Верен на себе си, писателят Петър Христов отново назовава героите на политическия си роман с истинските им имена и описва техните сблъсъци на фона на най-горещите събития от коридорите на властта. И не спестява на никого истината, колкото и горчива да е тя.

1.

Всъщност животът на Негово Величество Симеон Втори — цар на българите, започва след смъртта на баща му Борис Трети на 28 август 1943 г. Престолонаследникът е само на шест години. София е полуразрушена от англо-американските бомбардировки, дори дворецът е засегнат и царското семейство живее ту във Врана, ту в Царска Бистрица, понякога в двореца в Ситняково, имението край Кричим или малката царска къщица с високи дувари в карловското село Баня.

Момчето е красиво, светло. В сините му очи като че ли се полюшват водите на Черно море. На Черно море край Евксиноград, Тихият залив е сред много зеленина, мирисът на водорасли не е така остър, прибоят е приглушен от дърветата. Бялото синеоко дете обаче се бои от бурята и от солената вода.

В мрачна и обезлюдена София плачат за Борис Трети — Царя Обединител. В горите и Балкана бродят шумкари, селата са блокирани от жандармерия, Златна Добруджа е залиняла и пуста, в Делиормана, Средногорието и Родопите горят яташки къщи. Героите от ловните роти носят побучени на кол юнашки глави или се снимат по мегданите с убитите нелегални. Война е и българите са разделени, ала момчето-цар не знае това, нито пък още може да го разбере. То приема с немигащи сини очи коронясването си от господата в черно.

— Да живее цар Симеон Втори!

Царското семейство е в дълбока скръб. Регенти, министри и депутати пеят осанна. Българите не знаят какво да очакват нито в страната, нито отгатък границите ѝ. Втората световна война е към края си и в Ялта булдогът Чърчил, диктаторът Сталин и болният Рузвелт вече са се разбрали как да бъде прекроен светът. Доскоро престолонаследникът княз Симеон разговаряше с баща си, цар Борис Трети, на немски и френски; с майка си, царица Йоана, на италиански. Русото момченце с причудлива лимба на свилената си косица и открито лице на ангел сега не проумява защо дойките му и писателят учител Елин Пелин го измъчват с твърдия български език.

— Ти си призван да наследиш Симеон Велики!

— А той е... — поема си дъх Симеон Борисов Сакскобургготски, на когото внушаваха, че е българин, щом се е родил тук.

— Цар на Велика България, която е миела бреговете си на три морета: Черно, Егейско и Адриатическо — подсказва Елин Пелин.

— И е син на княз Борис, който е покръстил българите — помни урока си по история престолонаследникът. За тези времена той беше слушал от новоселския учител Димитър Иванов. При първите им срещи момчето мислеше, че този висок и силен мъж е само другар на баща му, докато ловуват зайци, яребици и пъдпъдъци из къра.

— И когато е нямало кого да надвива, за да си почива, Симеон Велики е пишел книги — казва с усмивка Елин Пелин.

— Но нали това е Черноризец Храбър? — възкликва слисано детето-цар.

— Именно — казва писателят — Симеон Велики отвоюва голяма България с меч и храброст, а по време на мир се превръща в учен монах, който размисля и пише, за да пребъде България.

Симеон Втори тропва с краче по земята:

— Искам да наследя Черноризец Храбър.

Този разговор е документирал владиката Андрей Велички. Разказал му го е малко преди смъртта си през 1949 г. самият Елин Пелин.

Девети септември 1944 г. Червената армия дава властта в ръцете на комунистите. Регентите се сменят. Малкият цар приема пред полева палатка рапорта и парада; розовата му ръчица отдава за почест, без да трепва. Генералите му го приветстват с бойко „Ура“.

Когато Народният съд осъжда на смърт и разстрел чичо му, княз Кирил, Симеон Втори не може с нищо да му помогне. Царското семейство се свива в единия край на двореца и притихва в очакване на неизвестния край. Грози ли ги съдбата на нелегалните комунисти, осъдени на смърт от старите регенти в името на малкия цар?

— Няма да е същото — казва майка му, царица Йоана, — ако не ни убият, ще ни изпъдят от България. Малко ни остава да сме тук.

Петнайсети септември 1946 г. Референдум — за едни в кавички, за други истински. България е обявена за република. Едно образовано ченге, работещо като дипломат, придружава влаковата композиция с царското семейство от София през Свиленград до Истанбул. После с

парахода до Александрия и Кайро. В очите на малкия Симеон Втори Египет е само в два цвята — бял и син. Продължават до Испания. Генералисимус Франко харесва красивата Йоана Савойска, пред която нямат никакви шансове както българските й дворцови ухажори, така и самият иберийски диктатор. Благодарение на ходатайството на Франко пред португалския самодържец Салазар Йоана получава къща в неговата страна, а децата й остават в Мадрид. Княгиня Мария Луиза е с почти четири години по-голяма от Симеон Втори. Животът й по-късно ще протече в САЩ.

Беден и сам, Симеон Втори навлиза в юношеството си до царицата майка. Учи във френски лицей, започва да говори и пише на испански и английски. Расте красив и буен, няма момиче, което да не го харесва. Започва да се изгражда като човек съвсем самостоятелно. Постъпва в частно сержантско военно училище в САЩ. Напуска го след първата година: животът на заем и от подаяния накърнява достойнството му, затова се насочва към бизнеса.

Симеон Втори се оженва за богатата испанка Маргарита Гомес, без да робува на синята си кръв.

Европейските монарси са изненадани: смятат, че един потомък на Бурбоните и Сакскобургготите е изневерил на основния принцип — дългът към монархията над всичко! Изменил е не просто на братовчедка си Елизабет Втора, а на превъплъщението на този принцип. С брака си е нарушил и дистанцията между народ и двор. Симеон Втори предпочита да мисли и действа като съвременен човек, вместо да се подчинява сляпо на правила и забрани. Той обича България и тази му любов го кара да се среща в Мадрид, пък и където и да е по света с най-обикновени българи, дори шофьори и миньори; да разговаря с хора, които печелят добри пари и затова могат да си позволят да гледат на живота и на онова, което се нарича политика, със свои очи. И това е най-рационалното отношение между хората, преди то да се превърне в катехизис за власт и държавно управление.

Царят в изгнание протяга ръка и на земеделците чрез Ценко Барев, който живее и работи в Париж. И Ценко Барев поема тази ръка. Кой казва, че оранжевите мразели повече от всичко на света Фердинанд Първи и Борис Трети? И това е още едно потвърждение, че на политиката най-й отива сравнението с продажна жена.

Весел, обаятелен и поразглезен от вниманието на заобикалящите го красиви жени и видни, ала бедни принцеси, царят в изгнание мечтае за голямо и хубаво семейство. И, знае ли човек, да се завърне един ден в родната България, за да я управлява. Воден сякаш от предопределението, той дава на синовете и на дъщеря си княжески имена, макар никой от тях, дори майка им да не говори български.

Годините се трупат, времената се менят, Симеон Втори все повече се отдалечава от кралица Елизабет Втора, която не се отказва да внуши на братовчед си, че му е време да се завърне към дълга си и да приеме образа на истински монарх: недостъпен, хладен, загадъчен, както и да не натрапва така различното си от останалите короновани глави мислене. Симеон Втори вече не обича чужди съвети, независимо чии са, предпочита да обмисля всичко сам.

— В какво е днес силата на Великобритания, братовчедке? — пита той Елизабет Втора без всякакво увъртане. — В монархията или политиката?

Лицето на кралицата грейва в усмивка.

— Конституционната монархия е като „Ролс-Ройс“ — сигурна, безопасна и завладяващо красива. Тронът е над партиите и политическите борби, той символизира гордостта и независимостта на Великобритания, поддържа и приемствеността на националните традиции, и жизнеността на историческите корени. И не всички, които повтарят, че царувам, без да управлявам, разбират това.

— Защо през 1917 година династията започна да се нарича Уиндзор вместо Саксен Кобург Гота?

— Защото по онова време всичко германско е предизвиквало ненавист не само у англосаксонците, но и сред човечеството. Немците докараха на власт Ленин в Русия. Така ли е, или се лъжа?

— Значи и вие, братовчедке, предпочитате политиката? Защо тогава аз да не се завърна в България като политик?

— Но вие сте цар.

— Царството ми е република.

Елизабет Втора пак не може да разбере Симеон Втори. Нито изпитва желание да му помогне. Пребогата и уж презираща парите, тя никога досега не го бе и правила. Синята кръв си е синя, а лирите са си лири.

* * *

След половин век в изгнаничество Симеон Втори усещаше, пък чуваше и виждаше, че в България комунистите и пръкналите се от тях биещи се в гърдите демократи гледат на него като на муха в сладка каша. В тяхната сладка каша! И като се убеди, че те не само не могат да управляват, но идват на власт едва ли не единствено за да крадат, Симеон Втори окончателно реши да се завърне в родината си. Можеше ли да ѝ помогне наистина, питаха се всички българи.

Първото интервю от Симеон Втори в Мадрид щеше да вземе един нагъл и много начетен журналист с лъскави черни коси — Кеворк Кеворкян. Дворцовото разузнаване донесе, че телевизионната звезда е послушник на Държавна сигурност и лично на генерал Любен Гоцев, който безуспешно се стараеше да засенчи легендата на ДС Григор Шопов. Симеон Втори знаеше кой е Григор Шопов.

Царят в изгнание прие българския телевизионен екип в библиотеката си. И тук, както в целия му дом в Мадрид, нямаше и помен от пищност, помпозност, всичко беше подчинено на удобството и излъчваше уют.

— Защо обичате България, Ваше Величество? — започна Кеворкян и впери твърд поглед в събеседника си според обичайния си маниер на телевизионен водещ.

— Вие не я ли обичате като ваша родина? — отговори с въпрос царят в изгнание. — Мисля, че основанията ни за тази любов са еднакви.

— И все пак вие сте цар на българите.

Негово Величество се усмихна тъжно.

— Аз съм преди всичко човек и се гордея, че съм българин. Или вие предпочитате да сте арменец?

— Не, разбира се.

Усмивката не слизаше от лицето на Симеон Втори.

— САЩ имат двеста години история, а България — хиляда и триста. В Америка знаят кой е ирландец, шотландец, англичанин, индианец, немец, даже българин, но всички обичат държавата си, защото са граждани на САЩ. Аз винаги съм бил само български гражданин.

— Казват, че по линия на майка си, царица Йоана Савойска, сте ползвали италиански, както и испански привилегии?

— Да, защото съм емигрант и българските власти ми отказват паспорт, за да пътувам по света. Но аз никога не съм лишаван от привилегията да бъда гражданин на България. И се надявам скоро да стана официално такъв гражданин.

— И аз го вярвам, Ваше Величество.

— Знаете ли, господин Кеворкян, от значимите в древността двама и пет народа на Изтока днес са оцелели само три — арменци, българи и индийци.

— Мога, Ваше Величество, да ви цитирам думите на френския президент Франсоа Митеран, че българите са едни от създателите на цивилизацията на планетата. През своята история те са създали пет стабилни държави, три от които са в Европа.

— Чудесно! А Франсоа Митеран се позовава на най-старата арменска историография „Ашхарацуйц“, където българите са определени като един от петнайсетте цивилизовани народа, обитавали някога пространството между Туркестан и Ариите, в подножието на планината Имай, наричана още Имон, а това са масивите на Памир-Хиндокуш.

— Изненадахте ме с познанията си! — трепна възбудено Кеворкян.

Симеон Втори не показва, че е зарадван от похвалата.

— Може официално да съм ниско образован, господин Кеворкян, но особено се интересувам от произхода и историята на българите. Както виждате, с арменците сме почти роднини.

— Аз пък съм по образование юрист, а по професия журналист — скъси разстоянието помежду им българската телевизионна звезда и изстреля веднага следващия си въпрос: — Кръстихте първородния си син Кардам, защо не Борис?

— Източноправославната ми религия забраняваше да го кръстя на умрял човек.

— Мислех, че това не се отнася за царете.

Симеон Втори стисна устни. После като че ли смени темата, ала всъщност я продължи:

— Още древните българи са създали календар, който е признат от ЮНЕСКО за най-точния в човешката история. Годината в него има

пак 365 денонощия. Започва с най-късия зимен ден, който е празничен. И това не е неделя. Към всяка четвърта година се отчита и един допълнителен ден, наричан Ден на Слънцето. Това е Кардам. Годината на появата на истинските българи според техния календар е пет хиляди и петстотин години преди новата ера. А по това време върху Земята е кацнал космически кораб. Твърдението е на „Махабхарата“, може да проверите.

— Не се съмнявам, Ваше Величество.

— В „Махабхарата“ българин значи светлина, мъдрост, духовна и светска власт. „Българите бяха многоброен народ, по-многочислен от пясъка в морето“, казва през X век хазарският каган Йосиф. А древният персийски поет Насири Хусрау възпява в стихове хубостта на българките. Китайски източници тълкуват името на рода на българските владетели Дуло като род на бойните коне, на конниците. Това сродява българите с арменците, които първи използват конете при бойни действия.

В сините очи на Симеон Втори, същински стъклени топчета, премина облаче и той продължи:

— Когато през VII век столицата на Византия е обкръжена от двеста хиляди араби с пет хиляди кораба, българският хан Тервел спасява европейската християнска цивилизация, като убива трийсет и две хиляди араби. Това описва западният историк Алберик. За тази битка арабският пътешественик Ал Масуди пише: „Българите са огромен, могъщ и войнствен народ. Един българин може да излезе на глава на сто или двеста конници. Така е ликвидирана първата ислямска опасност за Европа откъм Изток през 717 — 718 г. при Константинопол.“ В 852 г. Армения също търси помощ от Волжка България срещу арабите и я получава. Волжка България е спасила и Русия от унищожение.

Кеворк Кеворкян не пропускаше контрапункта в нито една тема, следващият му въпрос, зададен с усмивка, трябваше да напомни на Величеството кой води разговора:

— Но дали само с търговски и военно-политически мотиви се обяснява, че през X век волжките българи се обръщат към Багдад, откъдето приемат исляма за официална религия?

Сухото лице на Симеон Втори не трепна.

— Не четете евангелието като дявола. Във Волжка България не съществува робството. Волжките българи са първият източноевропейски народ, който въвежда в земите си собствено сечене на монети. Българите се насочват към създаването на държава, която не имитира робовладелските гръцко-римски модели. Успяват да развият своето стопанство, защото то се отличава със стройна държавна уредба, изградена на принципа на свободата и справедливостта, с ниски данъци (по една животинска кожа, делвичка с мед или сребърна монета от гражданин годишно), със строг правов ред, което прави впечатление на многобройните чужди пътешественици. Дипломатическият пратеник на багдадския халиф Ибн Фадлан, посетил Велико Болгар през 922 г., описва високия морал и строгата правораздавателна система на държавата, която татаро-монголите завладяват през XIII век и една част от населението ѝ се преселва край Дунав, друга се насочва към Скандинавия и Маджарското кралство, трета е избита. Български етнически масив остава в териториите на старите си места, а това са днешните казанци, чуваша и марийци. През 1552 г. град Казан, последната столица на Волжка България, е превзет от русите. По този повод владетелят им Иван Грозни се титулува „цар на руси и българи“. Оттогава и от него е неувяхващата надежда на българите, които вече са попаднали под турско робство, в Дядо Иван. През XVI, XVII и дори през XVIII век Волжка България все още присъства на географските карти. Славяните и светът, драги ми Кеворкян, няма да забравят, че светите братя Кирил и Методий са им дали писменост.

Симеон Втори си пое въздух и този миг бе достатъчен на Кеворк Кеворкян, за да зададе въпроса, чийто отговор в момента очакваха всички българи:

— Имате ли надеждата да се завърнете в днешна България, Ваше Величество?

— Ако българите се произнесат, разбира се.

— Те да, но комунистите?

— Вие не сте ли комунист?

— При вас съм само като журналист.

— Не проумявам разликата.

— Просто любопитство.

— А интереси?

— Не се занимавам с политика.

— А я правите в предаването си „Всяка неделя“. И се чудя как ви търпят?

— Тодор Живков умее да спекулира с демокрацията.

— Да, няма стерилна диктатура и демокрация. Дъщеря му Людмила се нравеше на света. Не знам как я търпяха тези от ДС и КГБ.

— Тодор Живков, струва ми се, е благоразположен към Ваше Величество.

— Чувам. Интересно защо?

— Комунизмът си отива, Ваше Величество.

— А идеалът, господин Кеворкян? Вие не сте монархист, защо се интересувате от Симеон Втори?

— Все от любопитство.

— Това не е отговор, а заобикаляне на въпроса. Човек може да бъде религиозен, но не и духовен. Вярата в Бога е като любовта на майката в рожбите ѝ. Няма стара и нова душа. Господ е връзката между душите. Той е моралът, а с тялото и мисленето ни се занимават свещениците, църквата. Това са идейните различия между хората, богатството и нищетата, парите и силата, физическата груба мощ, лъжата, която може да те шляпне през лицето, но не е в състояние да убие в теб душата... Какво мислят за мен българите, господин Кеворкян?

— Питат се, толкова ли сте беден, че сте продали ордени на дядо си, цар Фердинанд? — Кеворк хвана отново бика за рогата.

Симеон Втори посрещна въпроса-упрек с усмивка и тихичко възкликна:

— Ах, така ли? Те не обичат дядо ми. Ами защо моят връстник Франсоа Пино, който е един от десетте най-богати французи, изчисляват парите му на над осем милиарда долара, продава шедьоври от собствената си галерия. Прави го периодично: продава картини от велики художници и после купува нови пак за милиони. Това е бизнес. Казват, че му омръзвали, кой знае. А зложелателите му изчисляват, че дължи за аферите си тъкмо толкова, колкото е получил при раздялата с любимите шедьоври.

Погледът на Кеворк Кеворкян отново се бе втвърдил.

— Шедьоврите на Франсоа Пино не са семейна реликва.

Царят в изгнание не мигна.

— Представете си, че искам ордени на дядо ми да получат по-широко присъствие по света.

— Това ли да кажа в България?

— Както желаете. Хората говорят какво ли не за нашите особи. Обявиха по медиите, че холандската кралица Беатрис притежавала два и половина милиарда долара. Сериозно състояние! Тя и съпругът ѝ, принц Клаус, си замълчаха. Как да опровергаеш толкова престижното американско издание „Форбс“? Но бащата на кралица Беатрис, принц Бернард, който е на повече от деветдесет години, заяви, че кралската двойка на Холандия притежава не повече от 250 милиона долара, и толкоз. Просто журналистически преувеличения.

Журналистът с лъскавата черна коса не можеше да спести на Симеон Втори следващия основен въпрос:

— Ще върнете ли монархията в България, Ваше Величество?

— А вие как мислите?

— Просто ви питам.

— Знаете, че е трудно, да кажем, засега невъзможно.

— Няма ли да оспорите референдума за република от 1946 г.?

— Защо? То си е едно допитване и хората са се произнесли.

— Били са под чужда окупация.

— И цар Борис Трети е присъединил България към Тристранния пакт под окупацията на Вермахта, но никой не му го прощава. Баща ми няма гроб, господин Кеворкян!

— Жалко.

— Не, тъжно. Знаете, че имам родствена връзка с Бурбоните. И твърде продължително и издълбоко съм се интересувал от края на монархията във Франция. Вече сме в Петата република. Революциите са жесток урок, господин Кеворкян, а републиките като форма на управление са млади, значи — жизнени. И аз ще изглеждам в ролята на... На кого мислите?

— На Луи Шестнадесети.

— Не, ако се завърна в България, за да управлявам, на мен първо ще погледнат като на кралица Мария Антоанета.

— Не ви разбирам, Ваше Величество.

— Та нали вие с това започнахте — Симеон Втори е чужденец. През цялото присъствие на Мария Антоанета са гледали като на

австрийката. Французите са много по-жестоки националисти от българите. И всички неуспехи на абсолютната монархия на крал Луи Шестнадесети са приписвали на чужденката, въпреки че тя е дарила френския двор с четири престолонаследници. И я гилотинират! Всъщност с кралица Мария Антоанета свършва монархията във Франция, а не с отказа на Луи Филип от кралските прерогативи. Защо тогава аз да връщам монархията в България?

— Имате делови наследници, например княз Кирил.

— Той е истински джентълмен като чичо ми, разстрелян от Народния съд през 1945 г. Не желая такава съдба за сина си! — повиши глас Симеон Втори и като че ли загуби за миг самообладание: — При това не княз Кирил е първородният ми наследник, а княз Кардам, който е успешен медик. — Царят прехапа език и насочи разговора към не толкова лични неща: — Разбирате ли, господин Кеворкян, аз обичам България. Искам да се завърна в родината си точно след петдесет години изгнание, нищо повече.

— Значи ще си дойдете в България през 1996 г.? Вече сте го пресметнали?

— Не, разбира се, но приближава.

Кеворк Кеворкян не беше от журналистите, дето крият мнението си и се преструват на безпристрастни професионалисти:

— Знаете ли, Ваше Величество, има една древна индийска сентенция: „Петима, макар да живеят, винаги са мъртъвци — бедният, болният, глупакът, емигрантът и слугата.“ Следва на всяка цена да се завърнете в България.

— Може би, но останалите короновани глави в Европа биха могли да кажат: един цар след почти половин век в изгнание поисква просто да зърне родината си? Така постъпват само бейби бъстърс! Все още, господин Кеворкян, не се виждам в ролята на бебе пакостник. Вие какво мислите?

— Възприемам ви, Ваше Величество, като полезен за България.

Симеон Втори въздъхна дълбоко, надеждата стопли стъклениците му сини очи.

— Кой знае... Може би...

2.

Човек и добре да живее, умира, казал го е още хан Омуртаг. А пък мъдър цар, колкото и дълго да управлява справедливо, все ще опротивее на хората. Симеон Втори се усмихна в огледалото:

— Значи наистина по-добре късно, отколкото никога.

Доктор Александър Табаков потвърди:

— Точно така!

— Ако не си вземеш, няма да ти дадат — обърна очи до него професор Александър Чирков.

— Вие пък откъде се взехте? — попита Симеон Втори, макар да нямаше вид на изненадан.

— Аз ви предлагам: крайно време е! — държеше на позицията си доктор Табаков.

Професор Чирков допълни:

— Комунистите ме прогониха, Тодор Живков ме покани, е?

— И как е възможно? — заби стъкления си син поглед величеството в мургавелското лице на професора. Докторът се усмихна със самочувствието на хирург, нямащ равен на себе си.

— Болният е като пластилин, Ваше Величество. Съгласиха се на всичко, което поисках. Дадох им и спечелих милиони.

— Съжалявам, не знаех — предпочете да каже Симеон Втори. — И те ви гласуваха пълното си доверие?

— Да. И сега съм техен емисар, за да се завърнете.

Доктор Александър Табаков беше почтен човек, който искрено обичаше своя цар.

— Не само ще се завърнете, Ваше Величество, но и ще се явите като месия за България — добави той. — Домораслите демократи се провалиха.

— И защо стана така, Табаков? — Изпосталялото лице на Симеон Втори се изкриви почти в спазъм. — Защо?

— Знаят само да крадат, не да управляват. Всички до един са издънки на комунисти.

— И професор Чирков ли? Той беше депутат?

— Чирков е социалдемократ. В Народното събрание беше дясната ръка на страдалеца доктор Петър Дертлиев.

— Казват, че в лагера „Белене“, когато с труповете на пребити или умрели от непосилния каторжен труд противници на режима хранели прасетата, доктор Петър Дертлиев работел в лазарета и отпускарал съвсем пестеливо на болните едва по половинка аспирин и четвъртинка витамин „С“.

— Това е клевета, Ваше Величество! — викна изуменият Чирков. — При вас са идвали и са ви разработвали какви ли не ченгета от Държавна сигурност.

— Например?

— Генерал Любен Гоцев.

Царят посрещна подхвърленото име с усмивка.

— Възпитан, образован и интелигентен човек. По-скоро дипломат, отколкото шпионин. Интересно защо някои смесват двете професии?

В жилите на Чирков течеше лесно кипваща кръв.

— И с какво още ви очарова този агент на ДС, Ваше Величество? — попита превъзбудено хирургът.

Дори когато беше страшно гневен, Симеон Втори не си позволяваше да избухва, нито да ругае. Стъклените му сини очи не издаваха какво го радва или яде. Само разтягаше тънките си устни в иронична или саркастична усмивка; така стори и сега.

— Напихме се веднъж с него. Или, професор Чирков, се съмнявате, че аз имам слабости?

— Това е друго, Ваше Величество. Да не би да ме проверявате?

— Достатъчно много са проверявали мен, господа, за да си позволя аз да унижавам по такъв начин друг човек. Ала ние водим разговор за опознаване, нима това не е полезно?

Доктор Александър Табаков се опита да завърти разговора:

— Професор Чирков е известен немски кардиолог и вече смело пристъпва и в България в присаждането на органи; създал е една от най-модерните клиники за лекуването на сърдечно-съдовите заболявания.

— С парите на комунистите ли? — направи се на наивен царят.

— Това са български пари, Ваше Величество — сопна се професорът. — Колкото до комунистите, те са скъпи на триците и евтини на брашното. Научих ги на чистота и хигиена. Имате ли представа от руска болница?

— Говорят за смрад и зловония. Толкова приказки съм чувал, та чак ми е намирисвало и дори ми се е повдигало. Но руснаците са много, а ние, българите, сме на изчезване. Господи, какво сториха на моя трудолюбив и гостоприемен народ комунистите!

Професор Чирков не беше настроен да държи исото по тази тема:

— Вече не е съвсем така.

— Какво искате да кажете, докторе? — обърна натъжен поглед към него Симеон Втори.

— Броят ми салфетките и ролките с тоалетна хартия. Цупят се, че ги поръчвам отвънка. Ще ги поръчвам, разбира се, като българските не струват. Ровят в касата ми за сърдечни клапи и изчисляват валутата, която харча, до цент. Моят перфекционизъм ги дразни, представяте ли си. Няма евтина медицина, има съвременна и истинското здравеопазване е за елита. Това е истината, Ваше Величество.

— А защо не за народа?

— Липсва здравно осигуряване.

— Комунистите изядоха осигурителните фондове и сега трябва да се натрупват нови. Непосилно ли е това?

— Започна се.

— Нека да използвам случая и да ви попитам нещо за трансплантацията, което ме вълнува. Тя е и дълбоко морален, и деликатен момент.

— Българите се страхуват от злоупотреба с донори.

— А вие правили ли сте го? — Симеон Втори изненадва отново професор Чирков, сякаш наистина го препитва. — Нали сте чували приказката: циник, по-циник, медик?

— На всеки се е случвало, Ваше Величество — намеси се доктор Александър Табаков.

— А продължава ли да се случва? Изчезват деца, изчезват и млади, здрави хора. Говори се, че ги разфасоват за органи, за кръв, за плазма и всичко останало.

Двамата лекари се спогледаха. Лицето на Табаков беше помръкнало, на професор Чирков — грейнало в добродушна усмивка.

— Май сте прекалили с филмите на ужасите, Ваше Величество. Това са измислици. Лекарите не са садисти. Имало е някога един Менгеле, но той е бил нацист.

Симеон Втори преглътна намека и продължи да дълбае в същата посока:

— А не се ли търгува с продължаването на човешкия живот? Ето, аз съм вече достатъчно стар, защо да не опитам да се подмладя?

— Животът на човека не е като игра на комар, Ваше Величество, а е едно непрекъснато закърпване с нови или донякъде износени резервни части. Всеки, който е имал късмета или нещастията да се роди, е длъжен и да умре. Въпрос на време и проблем на дооцеляване след катастрофа, заболявания и генни несъвършенства.

— Не съм съгласен с вас! — засегнат, вдигна глас царят. — Тогава къде е мястото на Бога?

— Той е в нас, Ваше Величество. Световни и европейски класации напомнят на днешните българи по най-садистичен начин, че ние сме най-бедни, най-груби и нелюбезни, най-песимистични, най-разгневени и уплашени. Расте и се ожесточава детската престъпност в България. Катастрофите по пътищата зачестяват. Увеличава се броят на самоубийствата, вече и на деца в най-хубавата им възраст.

— Вие какво, професор Чирков, да не се опитвате да ме убеждавате, че завръщането ми в родината ще е излишно?

— Съвсем не, Ваше Величество, отварям ви очите — изтърси кардиологът и веднага се сконфузи. — Извинете ме. Искрах да кажа, че ако носталгията ви кара да гледате на България с розови очила, разочарованието там може да се окаже по-страшно и от отчаянието. Сам съм го изпитвал на гърба си.

Симеон Втори стрелна с поглед доктор Александър Табаков: „Защо си ми го довел този?“, и попита твърдо:

— Чели ли сте, професоре, за опита на американската компания „Анималс инк“?

— Не.

— Това е един дебел учебник по мениджмънт за XXI век. Сигурно сте виждали как младите пилета в курника се кълват по главите и си избождат очичките. Знаете ли защо?

Александър Чирков опита да се измъкне с шега:

— Вероятно, защото са гладни и главите на другите им се привиждат като големи зърна.

— Предприемчивите американци вече имплантират розови лещи на пилетата във фермите си, за да предотвратят инстинктивното кълване на по-слабите от по-силните пилета, в резултат на което една четвърт от пилетата по-рано умирали — продължи вгълбено Симеон Втори, пропусайки покрай ушите си шегичката на професора. — Ефектът от розовите „очила“ бил невероятен. Притъпеното зрение на по-силните пилета ги направило по-неточни, розовият цвят започнал да ги успокоява, те се нааяждали с по-малко и по-рядко разпилявали зърна извън хранилките.

Професор Чирков стана сериозен.

— На това място следва да кажа: каква е връзката с нашия разговор?

— Често ме питат защо не бързам да се завърна в България. А всъщност въпросът би трябвало да се отнася до моите сънародници: „Вие закъде сте се разбързали?“ Хари Труман е обичал да казва: „Ако Мойсей беше чел анкети, щеше да си остане в Египет.“ Аз, господа, бих могъл да ви кажа, че вися във въздуха или че тъпча на едно място. Но аз винаги бързам за някъде! И според моята стратегия това е един вид „изменчива геометрия“, която е приложима само в политиката.

— Бихте ли се пояснили, Ваше Величество? — възкликнаха едва ли не в един глас двамата медици.

— Модерният свят е изцяло зависим от информацията. Той повече няма да се дели на бедни и богати или на развити и слабо развити, а на бързи и на бавни страни. Новата вяра е в скоростта. Този, който върви бързо, ще е по-добре.

Пръв се окопоти професор Александър Чирков. Той имаше дарбата да се приспособява бързо както в науката, в експерименталната медицинска практика, така и в политическата конюнктура.

— А според вас не настъпва ли синдромът на износването, изхабяването или изгарянето?

Симеон Втори се усмихна тънко, загадъчно; в такива случаи никой не можеше да е сигурен дали наистина казва това, което мисли:

— Философията на мениджмънта на XXI век е хард уърк — тежка работа, казано по нашенски. Наемаш млади технократи и тях изхабяваш. А ти продължаваш да обмисляш с кои нови най-бързо ще продължиш нататък.

— И как ще им имплантирате розови лещи? — опита се да не прихне професор Чирков.

— Няма нужда от никакви операции. Те бързат, както нетърпеливи са всички млади професионалисти. Посочвате им живота в розово и докато те го постигнат, енергията им ги изгаря.

— А това редно ли е? Струва ми се ужасно — обади се доктор Александър Табаков.

— Защо? Те са удовлетворени! От юпита с необуздани амбиции те изведнъж се превръщат в наперени политици и започват да се облагодетелстват. Разсъмването не може да продължи цял ден.

— Тогава, Ваше Величество, вие сте млад възрастен! — разпери ръце професор Александър Чирков и се опита да прегърне Симеон Втори.

Царят в изгнание се отдръпва учтиво. Подобни парвенюшки интимности никак не му бяха по вкуса.

3.

Никълъс Нигропонтe, един от модерните млади възрастни, обичаше да повтаря:

— По примера на младите от дигиталния свят вече се гради новият манталитет на децентрализация в политическия живот. Понятието за държава ще търпи радикална промяна. Докато политиците дебатираат около наследството на историята, едно ново поколение изгрява в пейзажа. Нямаме време за умуване. Важното е да решим, че ще принадлежим на правилното поколение. Богатите днес са младите, а старите — бедните.

Симеон Втори беше на противоположното мнение. Още след освобождението на България от турско робство властта в градежа на държавата се поема от най-младите, те нямат и по трийсет години. Захари Стоянов и Стефан Стамболов умират едва четиридесетгодишни. И установяват монархията — Третото българско царство. Днес в световната политика „пакостливите старчета“ са като алтернатива на „пакостливите бебета“.

— Сигурно знаете, господин Никълъс, за джобното компютърче на Михаил Горбачов.

— Той е първото съветско юпи, на което вашата братовчедка, английската кралица, заложи „ва банк“ и спечели. Спечели, но за американците.

— А Силвио Берлускони?

Нигропонтe се усмихна криво.

— Ако лично президентът на САЩ Джордж Буш младши не продължи да осигурява гърба на премиера на Италия, то в неговата родина ще го осъдят за корупция, и то не без основание. Идването на власт на Силвио Берлускони е като някакъв съвременен вариант на налагането на Адолф Хитлер в Германия.

Симеон Втори въздъхна, но не с облекчение.

— А какво ще кажете за Жан Делор, Шимон Перес и дори папа Йоан Павел Втори?

— „Младите старци“ са страхотна находка за политиката. Вие лично можете да го потвърдите отново. Способен сте да работите по 60 — 70 часа седмично и да дадете пример в България за самопожертвователно полагане на усилия. Учете се от младите, но за разлика от тях не правите погрешни стъпки. Е, не бива да забравяте, че може и да се подхлъзнете.

— И после?

— Нищо добро не ви очаква.

— Мислите, господин Никълъс, че аз непременно ще се завърна в Мадрид?

— Това е краят.

— Ами ако остана в България?

— Ще продължавате да се възприемате за цар на българите.

— Аз съм цар на българите.

— А българите дали ви смятат за такъв? Монархията май вече не е алтернатива.

— Ще видим.

* * *

Симеон Втори не пожела да продължи разговора с Никълъс Нигропонтe и се завърна мислено в младостта. Боже, защо не е във времето и на мястото на дядо си княз Фердинанд? 1889 г. В Париж умира омразният писател Захари Стоянов, някакво си абаджийче, после хъш и най-сетне председател на българския парламент. Никой от поборниците няма уста да го спомене. Княз Фердинанд благодари на Бога в католическата църква във Варна. Православните миряни, българското духовенство заедно с военните и чиновниците послушно и под строй чакат княз Фердинанд да се черкува в града им, а той профучава покрай тях и отива при майка си, старата, но все още активна в политиката на сина си княгиня Клементина, която го чака в постния католически храм. Тя наистина е дъщеря на френския крал Луи Филип. И сега е дошла при сина си във Варна, защото граф Робердъ Бурболон е харесал резиденцията на абдикирания княз Батенберг — Сандрово, наречена вече Евксиноград. Княз Фердинанд отстрелва

тук чайки, няколко от които изпраща на сестра си в двореца Кобург в Германия, за да се опита княгинята да си направи от тях маншон.

Граф дьо Бурболон е възхитен от панорамата на Евксиноград. Фердинанд всеки ден се къпе в морето, като кара старата княгиня да опита и тя. Августейшата майка се дърпа, но накрая отстъпва пред настояванията на любимия си син. За ритуала на влизането в морето придворните дами, все известни красавици, вместо бански костюм ѝ ушиват шаячна нощница, а за главата ѝ приготвят сламена шапка. Клементина прочита молитвата си и се хвърля в Черно море. И понеже всичко минава нормално, тя възбудено започва да разказва как това къпане ѝ напомня младежките гмуркания в Сена, чиито води далеч не са така чисти като черноморските. В ония години френският крал Луи Филип строява всичките си деца на брега на реката и ги кара да скачат с дрехите във водата. Тренирал ги, за да могат да се спасят, ако при някое пътуване им се случи корабкрушение.

Граф дьо Бурболон обръща внимание на княгинята за сходството на двореца в Сандрово с някои сгради в Турвил. Княз Фердинанд не се интересува нито от двамата, нито от архитекта Мартине. Той пък обяснява, че синята материя — цветът на Бавария, — с която са облицовани стените на манастира „Свети Димитър“, е всъщност най-забележителната атракция на Евксиноград, защото виси над морето в края на канарата като лястовиче гнездо, и тази импозантна перла на крайбрежието следва да се съхрани.

— Но парите са мои — цупи се княгиня Клементина, — как смеете да ми налагате своите вкусове?

Княз Фердинанд потрива ръце и си представя как държи в тях чаровната и леконравна госпожица на име Фукс. Само тя ще замести в леглото му княгиня Мария Луиза, за да изживеят незабравими мигове.

Симеон Втори винаги се бе възхищавал от дядо си, цар Фердинанд, и от прабаба си, княгиня Клементина. В Евксиноград дядо му имал бурни емоции с втората си съпруга, Елеонора, после ѝ се наситил, не можел да я понася и за да се отърве от нея, се връщал в София, като я оставял сама в морския дворец. Симеон Втори беше злопаметен. Той не можеше да прости на баща си, цар Борис Трети, че е живял скромно и дори на моменти нарочно незабележимо. Често българите трудно са разпознавали своя цар под обикновените дрехи, понякога дори като шофьор, машинист на влак, колоездач, прост

ловец, който е закачил на патронажа си най-много една-две мършави яребици или дребни пьдпъдъци.

* * *

Емигрант от най-крехкото си детство, коронясан в чужбина от един полуизгнанник — митрополит Андрей Велички, — царят на българите в изгнание Симеон Втори не забравяше да подчертае на български език и с неизменна гордост, че обича България. И да хвърля в недоумение бонвивани, отчаяни хъшове или позамогнали се комунистически екскурзианти от „народната република“. Той помагаше на по-бедните от него, но и сам не оставаше без подкрепата на богати роднини, преуспели бизнесмени — чужди, — дори на замогващи се българи на Запад.

Митрополит Андрей се засмя:

— В настоящото ви положение, Ваше Величество, май най-добрият начин да бъде съхранена стойността на личните ви доходи ще е, ако парите, които получавате от бизнес и консултантска дейност, бъдат похарчени.

— Възразявам! — отхвърли намека Симеон Втори с намръщено лице. — Това би означавало аз никога да не се появя лично на политическия булевард. Убеден съм тъкмо в обратното. Дори и да забогатея. Всеки от олигарсите в бизнеса, тръгнал да пресече политическия булевард поединично, рискува да бъде сресан по общ фасон. Аз не искам да царувам, а да управлявам.

— Като комунистите, тъй ли? — дръпна притеснено брада Андрей Велички. — Ще се завърнете в България заради властта? Властта наистина носи пари, а парите носят още власт. Тогава какво ще остане от вашия аристократизъм?

— За разлика от европейските аристократи, английските отдавна не се срамуват да правят пари като най-обикновени буржоа. Още от XVI — XVII век знатните англичани превъзмогват и кастовото табу да не се сродяват с простолюдието. Сегашният облик на английската аристокрация се оформя главно през периода 1780 — 1820 г. Точно във времената, когато главите на неотстъпчивите френски благородници пълнят коша под гилотината на парижкия площад „Конкорд“,

английските им братовчеди правят компромиси и не само запазват именията и дворците си, но и придобиват нещо далеч по-важно — ключовите позиции в бурно развиващите се нови отношения.

— Но вие, освен братовчед на Елизабет Втора сте и внук на крал Луи Филип.

— Баснословните състояния на аристокрацията в Англия естествено далеч не са натрупани само с делови талант, инвенция и сполучливи сватосвания. Кому и защо са необходими „безочливи дарения, синекури, привилегии и монополи“?

— Благородническата титла е начин и за купуването на „синдикални лидери и други революционери“.

— В английския език от близкото минало — продължи саркастично Симеон Втори — името на железопътния милионер лорд Уайтлоу е синоним на думата локомотив. Само за първата четвърт на XIX век Нортъмбърлендския херцог увеличава десетократно доходите си от добив на въглища. Неговият конкурент, ърлът на Дъръм, с право си спечелва и „титлата“ Негово въглищарско величество. Някогашният премиер на Англия Дизраели, удостоен с титлата Биконсфийлд, обявява съществуването на две отделни английски нации. Там, на Острова, продължават да търпят монархията, но с удоволствие биха удавили аристократите в морето.

— И ако това все още не става, то е може би защото всеки англичанин се надява дълбоко в себе си един ден и той да бъде сър. — Андрей Велички имаше мнение по всичко това, но се върна към темата, която го вълнуваше в момента: — Значи ще отхвърлите ръцете на принцесите от вашата кръв и ще се ожените за обикновена богата мома?

— Какво лошо има?

— Нищо, разбира се, но предвкусвам намеренията на генералисимус Франко да ви направи испански крал. Той благоговее пред майка ви.

— Аз вече съм цар на българите!

— Там, в България, цар е Тодор Първи от Правец.

— Ще си отиде. Той е двацет и шест години по-стар от мен.

— Докато се завърнете в България, може и вие да остарееете.

— По-добре късно, отколкото никога. А чух, Ваше преосвещенство, че и вие тъгувате за България.

— Със старостта носталгията се засилва. Ще мога ли да се откупя?

— Зависи. Но вие сте приказно богат!

— Само колкото е необходимо.

* * *

Симеон Втори пробва възможностите си и в хазарта. Това стана, преди да се ожени за богатата наследница на обикновеното испанско семейство, а митрополит Андрей Велички да ги венчае във Вивей и да обяви Маргарита Гомес за българска царица.

Царят на българите в изгнание пътуваше като гражданин на света, защото пред чуждите власти се легитимираше с нансенов бежански паспорт. Играеше на комар, както наричаха в България хазарта, и въпреки че не беше наивен, а пресметлив хитрец с неголям апетит, общо взето, печелеше рядко.

Веднъж в залата се появи много по-млад от него, изискано облечен младеж, интелигентното му лице имаше напрегнат израз, а в подмишницата си носеше едра кокошка, която се озърташе с умен поглед. Това пък що за чудо беше?... Някога в Монако гениален руски математик изчислил хода на рулетката според завъртането на пръстите и китката на крупнето и започнал да обира залозите. Убили го или го удавили в морето. Друг, бил от много богато семейство, подправил лагерите с различни сачми, спирал ги с игла, задвижвана с крака си. Заловили го, осъдили го и умрял в затвора... Играчи и публика прихнаха при вида на кокошката.

— И тя ли ще играе?

Еlegantният младеж се подсмивваше, докато въртеше очи из залата:

— Не, тя ми е вместо будилник. Преди да си легна, казвам й кога да ме събуди и в уречения час тя ме клъвва.

— А защо сте с нея тук?

— Надявам се да ми подсказе на кой цвят да заложа.

— Хайде да ви видим.

Младежът с кокошката спечели още при първото залагане. И продължи без грешка. Натрупа грамада жетони. Предложиха му да

продаде кокошката.

— И дума да не става. Тя няма да работи за вас.

— Защо?

— Ще ви изкълве очите. Ако искате, да опитаме.

Пробваха и се ужасиха. Вместо да насочи клюн към печеливения цвят, кокошката изхвъркваше от ръцете на новия си, макар и временен стопанин и се опитваше да го клъвне право в очите. Младежът едва я озапти.

— Видяхте ли? Тя усеща моята ръка и ми помага, мисли заедно с мен.

— Хайде де, мислеща кокошка!

— А ние комарджиите какво сме? Няма начин да се спечели нарочно.

Когато княз Кирил стана дипломиран финансист, Симеон Втори го попита:

— Спекула да, а ако парите са виртуални?

— Именно! — Красивото лице на княза светна в усмивка. — Като при хазарта е. Избираш напосоки и залагаш. Улучиш ли, увеличиш и другите. Или просто ги мамиш. Пускаш слух, за да подбиеш цената, и изкупуваш високо, защото останалите гледат да се отърват, а ти печелиш в следващия манш високо. Борсата е казино и няма неспекулативен финансов пазар.

Симеон Втори държеше да е винаги акуратен в плащанията си аристократ; това, че борсовите играчи са измамници, които правят големите пари като на комар, не срещаше оправданието му. Наясно беше с Джордж Сорос, нищо и никакъв някогашен унгарски еврейин, който обаче беше успял да провали цели банкови системи и страни, за да натрупа милиардите си. Оказа се, че дори Бил Гейтс е измъкнал от друг изобретател начина му да спечели главоломно от високите технологии. Всъщност реалното покритие на парите го няма, финансовите спекуланти търгуват с доверието на истинските създатели на реалния продукт, който почти не заплащат, и цената му е измислена, тоест никаква. Такъв живот и такива успехи не говорят ли за кредит, който някой някога ще връща и този някой няма да бъдеш ти? Тогава е нужен прецизен мениджмънт, проучване на играта, гениално пресметнато лавиране, за да нанесеш изненадващо печеливения си удар. Същото е и в политиката. Да попаднеш на случая, да увеличиш

мига, да ти повярват. Симеон Втори се беше отказал да се завръща в България. Що за глупост, господи!

4.

Генерал Семьон Цвигун се водеше първи заместник и дясна ръка на шефа на КГБ Юрий Андропов. А всъщност беше личен осведомител и довереник на господаря на КПСС и на Съветския съюз Леонид Илич Брежнев. Генерал Григор Шопов имаше същата участ и играеше подобна роля за Тодор Живков в България. Двамата генерали бяха приятели. Цвигун — руски националист, а Шопов — прагматичен полицай, чуждите тайни си бяха само негови.

През 1979 година студената война беше в разгара си. Лятото във Варна изтичаше. Богата и спокойна почивка. Семьон Цвигун обичаше да се излежава на слънцето, а Григор Шопов да плува дълго сам в морето. Ала има ли отдих за контраразузнавача? Шпионинът почива само когато е мъртъв.

— Приятелю, не ти ли се струва, че Лъоня и Тато крият нещо от нас? — попита Шопов.

Генералите бяха приседнали привечер на по едно-две, а защо не и повече изстудени твърди питиета.

— Не те разбирам — каза лениво Семьон, но вътрешно се изпъна като пружина.

— Ами ние, българите, в Мадрид си имаме и цар — продължи Шопов тихо, със сведен поглед. Шефът на Държавна сигурност си бе изработил такъв маниер: стрелва само за миг поглед в лицето на събеседника, после срамежливо навежда бялото си, с опъната гладка кожа лице. — Царят ни е вече трийсет и три години изгнаник, живее в Испания под покровителството на диктатора Франко, а майка му, царица Йоана, вдовица на цар Борис Трети, е в Португалия, доскоро при Салазар.

— И как е сега царицата там? Нали през 1974 г. Салазар си отиде, свалиха го португалските капитани със заговор, народът въстана. Ние се надявахме на революцията...

— Червените карамфили...

— Надявахме се да направим Португалия социалистическа, след като не успяхме с Испания през 1936 г. Пак не стана. Лъжесоциалистите на Марио Соариш ни измамиха. През 1975 г. пък умря генералисимус Франко и го погребяха с почести, след като възстановиха монархията и на кралския трон се възкачи някой си Хуан. Жалко.

Генерал Семьон Цвигун беше груб човек с казашки корен, пък и какъв друг да бъде, след като дедите му са влизали в бой с радост и с един замах на сабите си в движение са разсичали от шията до кръста враговете, без значение дали са бойци или стачкуващи питерски пролетарии.

— Натъкнах се на нещо странно — завърна разговора към целта си Шопов. — В последно време от България към Португалия и Испания са изтекли трийсет милиона щатски долара.

— И вашият Тодор Живков не знае нищо за това?

— Направо го попитах. Като разбра, че не разполагам с доказателства, той се засмя и рече да не би да подозирам, че въпросните долари отивали в личната му сметка. А всички знаят, че той няма такава.

— Стара кримка като теб обаче не може да не знае нищо, Григорий, така че карай нататък!

— Има една наша фирма, „Имко“, в Испания и Португалия, касичка на техническото разузнаване.

— А ти, доколкото ми е известно, с това разузнаване не мелиш...

— Направо съм им контра, но тези трийсет милиона долара не са у тях.

— А у кого тогава? Да не е пак някаква история с реекспорт като с нефта, който почти ви подаряваме?

— Преведени са по две лични, доверителни сметки: десет милиона в Португалия и двама милиона в Испания. И тъкмо мой агент им влезе в дирите, парите изчезнаха. Сега търсим дали са прехвърлени в САЩ или в Швейцария.

— А защо не в Лондон? Мисля си за „Мерил Линч“.

— Мислиш или знаеш, Семьон?

— Не, наистина. Но зная, че шах ин шаха на Иран Реза Пахлави подари на Тодор Живков четиридесет милиона долара. Вие нали се обичате и с Марк Рич, и с Робърт Максвел?

Кафявите очи на Григор Шопов помръкнаха.

— Сега в Ирак са аятоласите — едва отрони той.

— Парите не се променят, Григорий, сменят се само собствениците им. Днес Асадолах Асгаролади върти в Иран и по света четиристотин милиона долара. Партньор на брат му Хабиболлах е отново Марк Рич. И ако щеш вярвай, те не са араби, а потомци на древен еврейски клан от търговци на чаршия, когато са приели исляма преди няколко поколения.

— Още една причина САЩ да мразят Иран — каза Шопов и подхвърли, сякаш просто му бе дошло на езика: — Ала къде са тези пусти наши трийсет милиона долара?

— Не искам да ти излизам с номера на вашия Тато, но да не се съмняваш и в КГБ?

— Не, разбира се.

— Тогава защо намесваш името Леонид Брежнев? Мен ако питаш, аз отдавна се съмнявам в твоя Тодор Живков.

Григор Шопов веднага отвърна на удара:

— Няма ли в тази работа пръст дипломацията?

— И от къде на къде?

— Ами нали искате да възстановявате дипломатическите си отношения с Кралство Испания?

— Скоро ще е факт.

— Не мога обаче да се отърва от чувството, че за това ви помагат Йоана и Симеон Втори.

Цвигун се намръщи, сякаш му бяха намекнали, че има „къртица“ в службата му. Двамата с Шопов бяха приятели и колеги, заемащи едни и същи постове, но все пак казакът имаше самочувствието, че е по-голям генерал, както и че службата му е от по-висша група.

— Чуваш ли се какви ги говориш! Ще ти дам един съвет: ако не те сърби да загубиш хляба си заедно с Тодор Живков, спри да се ровиш във външните работи на Съветския съюз!

Григор Шопов отвърна на заплахата с тъжна усмивка:

— Аз не обичам да сменям началниците си, Семьон, затова наистина ще си отида с Тодор Живков. Край! Ще си държа езика зад зъбите, но съм изненадан, че ме откряна.

— Нищо не съм ти казал! Нищо не си чул! Изобщо не сме разговаряли, Григорий! Запомни това, за да не изпревариш Тодор

Живков.

Разговорът загрубя отвратително. Генерал Цвигун подкара на екс, а Шопов потъна в мислите си. После, без да му трепне окото, наруши забраната. Нека другарят казак не забравя, че са във Варна, на българска територия:

— И все пак кой плати за царската услуга? Мисля, че е моят началник.

— Ех, Григорий, пак обсъждаш заповед. Не ти е по пагона!

— Ама това са наши, български пари! И излиза, че каним Симеон Втори да се завърне, след като Тодор Живков си отиде. И не само го каним, ами му плащаме и пътните.

— Излиза и друго — махна Цвигун иронично с ръка, — че имаме и да ви даваме, натам ли биеш?

— Не, разбира се, малка страна като нашата винаги ще е зависима от някого.

— Хайде тогава да си припомним едно-друго. Не може да не знаеш, че Сталин е заповядал на Георги Димитров косъм да не падне от русата главица на царчето ви. Това според мен е далновидност.

— А според мен по-скоро е предателство, Семьон. Подлъгваме надеждите на хората, за да ни повярват, а заживяваме всъщност за себе си.

— Много я задълбаваш. Искаш ли да ти оправя настроението с един наш анекдот, който е сред най-заслужилите за златната решетка.

Григор Шопов вдигна чашата си като за тост.

— Карай, приятелю, дано не го знам. Ще ми се да се напия тази вечер.

— Хитруваш, Григорий! И ти си хитрец като всички българи. Чакаш ме да се напия, за да изцедиш това, което иначе никога няма да чуеш.

— Подозираш ме, заплашваш ме, обиждаш ме. Не смяташ ли, че прекаляваш.

— Грозно се получи наистина. Сега ще ти се реванширам. Обичам те, но сам знаеш, че ние с теб и мъртви пак не трябва да си имаме доверие. Тази измама „да повярваш“ е за простосмъртните. Няма поп, който да е повярвал в Бога, вземи за пример проверката в християнството.

— Какво имаш наум?

— Възкресението. Сегашните чудаци даже в науката отново ни баламосват, че имало прераждане. Казакът по време на бой вярва на коня и на сабята си. Изгуби ли ги, напива се.

— Да не забравиш анекдота.

— Такова нещо няма как да се забрави. Може да е анекдот, а може пък да е по-верен и от истина. За моя началник ще ти говоря, пък ти си мисли за твоя Тато.

Григор Шопов умееше да мълчи и да чака. Ако Цвигун се беше разколебал да разкаже вица за началника си, нямаше да настоява. Думата на шпионина невинаги е хвърлен камък. Ала казакът продължи:

— Майката на Леонид Брежнев живяла на село, някъде около Днепропетровск. Усетила, че краят ѝ приближава, тя написала на сина си: „Скъпи Лъоня, аз скоро ще умра. Чувам, че си станал най-големият в Русия, даже и в света. Нека видя това с очите си, преди Господ да ги затвори.“ Началството наредило да докарат майка му в Москва, после да я разведат из целия Съветски съюз. За света нямало време, а за Космоса на тия нейни години нямало как. Показали подаръците, които синът ѝ получил от други държавници. То не били луксозни автомобили, сувенири от злато, платина и диаманти! Да не говорим за резиденциите, където синът ѝ живеел, почивал и ходел на лов. „Е, какво ще кажеш, доволна ли си от това, което съм постигнал?“ Майка му го притиснала до себе си и въздъхнала, но не от радост, а от притеснение: „Господи, Лъоня, а какво ще правиш, когато дойдат болшевиките?“

Стар виц? Само виц ли? Григор Шопов не можеше да свикне с цинизма на бодигардовете, които се кискат като кралски шутове и сочат с пръст към големите крадци, а за малките, като тях самите, колко безсилни се оказват и КГБ, и ДС. Българският генерал се запита дали и той не е същият. И започна да се налива с водка наравно с казака. За партийния комунизъм Шопов отдавна беше наясно: реализацията на идеала е единствено в отдалечаването му. Тогава защо не и Симеон Втори? И не е толкова чудно, че Тодор Живков пази това в тайна от него. Нали отдавна се изживява като Тодор Първи от Правец, а злите езици го изкарват дори рода с неподминаващия засуканите си прислужници Фердинанд Първи.

5.

Симеон Втори започна да се притеснява. Дворцовото разузнаване подробно му докладваше кой е Стоян Ганев, дори за връзката му с княгиня Мария Луиза. Отритнатият от комунистите цар в един миг се запита дали тя няма да се окаже по-прагматична от него. Неее, това няма да го бъде и народът му няма да го приеме.

В Мадрид не закъснях да се появят мазните адвокати и агент-провокатори на Държавна сигурност Васил Гоцев и Георги Марков. И те се правеха на дисиденти и пострадали от режима на Тодор Живков. Симеон Втори харесваше шпионина-дипломат и вече генерал от новите служби за сигурност Любен Гоцев, както и тройния агент на българи, турци и руснаци Ахмед Доган. Този татарски циганин вече се утвърждаваше в нова България не само като политик, но и като успешен балансър в лабилната етническа обстановка на Балканите. Югославия се разпаднаше, а Гърция и Турция продължаваха да враждуват, въпреки че бяха членки на НАТО. Царят в изгнание беше убеден, че пактът се превръща в отживелица. Значи пътят на България е със САЩ! А Европейският съюз? Америка никога не е била щедра, тъй че не бива да се пренебрегват сериозните субсидии на европейските предприемачески фондове. И Португалия, и Гърция доскоро бяха по-бедни от България. Но синът му, княз Кирил, е вече сериозен лондонски banker. Русия? Тя е бедна и отдалечаваща се. А не може пак да се мине без нейното съгласие. С кого да се посъветва? Тези, които идват от България, само го разузнават или гледат да си постелят за пред следващата власт там. Симеон Втори ще разчита на финансово рамо от араби и евреи. Ще го получи ли? Само иракският дълг е близо два милиарда долара; в Либия — концесии с бъдеще. Израел? И там руското финансово и ресурсно обезпечение, но с проамериканска зависимост. Сложно. Българите умеят само да дават акъл. И станаха мързеливи. Това го заявява не кой да е, а настоящият министър-председател Иван Костов. Що за птица е той? Изглежда, наистина е политик, след като заяви открито на Европа в Брюксел:

„Ние изпълняваме всичко, което изисквате за влизането ни в Европейския съюз. Вие какво ни давате и какво ще ни дадете?“ Пак той, Иван Костов, не допусна емигранти от Косово и албанци от Македония. Това би било ужас за бедна и нестабилна България. Значи Иван Костов е истински български политик националист. Симеон Втори разсъждаваше почти като него. Не можеше да се съгласи с лекото и безотговорно поведение на външната министърка, която отдавна бе вербувана в Кайро от испанските тайни служби, а и кокетничеше с германците не само като дама.

Пронемското и проиталианското ориентиране на Иван Костов силно допадаше на Симеон Втори. За половин век изгнание и без лице в българската, европейската и световната политика най-сетне Кобургите бяха поканени в българския коридор на властта. Княз Кирил стана съветник на президента Петър Стоянов. Не знаеше езика, но веднага усети с чувствителния си финансов нос българските нрави в управлението на страната при новата демокрация. Ето на кого може да се довери напълно Симеон Втори.

— Защо не бива Иван Костов да управлява в България?

— Знаете как доктор Желев помогна за свалянето на правителството на Филип Димитров. Българите не можеха да търпят повече този си министър-председател, биха го убили с камъни. Стана като в поговорката им: „Заяпал се в небето и паднал в кладенеца.“ Димитров, този полумъж и получовек, ликвидира организираното и почти самоиздържащо се земеделие и животновъдство. Българите като бедни хора обичат кооперациите. В Чехия и Унгария не си изядоха животните и не си разпродадоха тракторите за по сто лева. Е, вярно, могат бързо да се модернизират. Ама откъде пари? За старо желязо да бяха продали приватизираната на принципа „по лев за завод“ индустрия, пак щяха да имат вътрешни инвестиции за нова. Правителството на Иван Костов за съжаление се оказа, че знае само да краде начело с финансовия министър.

— Петър Стоянов ли ще смени Иван Костов?

— Едва ли. Той няма власт и е слаб президент. А и напълно зависим от Иван Костов. Вече се е ориентирал към американците и нищо чудно да се позадържи при тях.

— Няма ли да го преизберат?

— Всичко е възможно, но какъв ще е смисълът?

— Да има силна президентска власт.

— В България силата е само в изпълнителната власт.

— Не забравяй на колко години съм.

— Няма значение, толкова енергия имате! Възможно е да имитирате завой, че искате да бъдете президент. И българите веднага ще ви обвинят в завръщането към монархията. А няма как да стане.

— И какво тогава? Да се кандидатирам за депутат ли?

— Не. Вашето име и харизмата на цар са достатъчни, за да спечелите изборите.

— И после?

— България ще бъде изцяло в ръцете ви.

— Държавата е като фирма, с какъв екип ще управлявам?

— Стар цар с млади хора.

— Няма ли да ме подведат?

— Възможно е. Но здравата ръка ще бъде в „юпизираните старци“. Парламентарните избори в България почти съвпадат с президентските. Ако спечелите, после подкрепите Петър Стоянов. Така осигурявате свалянето му.

— А след него кой?

— Няма значение. Не е изключено да бъде и комунист. И толкова по-добре, защото ще ви слуша.

— Моят баланс?

— Турците в България.

— Значи ДПС и Ахмед Доган.

— И СДС, и БСП вече го употребяваха. От друга страна, без него не могат и той ги използва за себе си.

— Няма ли да злоупотреби и с нас?

— Може малко, но деветдесет процента са наши. При това юпитата, които ще доведе да ви помагат, са капитализирани комунисти. Чували сте за инициативата на Иван Костов „Българският Великден“.

— Твоето обкръжение в Лондон.

— Точно така. Ход с царя. Гамбит, италианско е дар ил гамбето. Правя подложка в началото на играта. Дебют. При шахмата жертваш пешка или друга дребна фигура, за да изпревариш противника в мобилизацията на силите му и да създадеш стремителна атака. Време е за царския ви гамбит, татко!

— Притеснен съм.

— Тогава не предприемайте нищо, ама вие сте играч.

— И мислиш, че ще се подведа?

— Аз ли ви подвеждам?

— Не, разбира се, но...

Симеон Втори знаеше, княз Кирил — още повече че няма политика, която да не разчита на пари, на много пари.

— Финансирането на изборите?

— Ще получавате отвсякъде, не се съмнявам. Българите са жадни за промяна и ще ви посрещнат като месия.

— Колко време ще ми е нужно според теб, за да отговоря на тези техни надежди?

— Не повече от две години.

— Не избързваш ли?

— Модерно мислещите имат ново верую — скоростта. Знаете кой прави и от малкото пари много оборот на капитала. Този, който върви бързо, е по-добре. В новия свят бързите триумфират над бавните много повече, отколкото големите над малките. И изненадите идват от внезапното ускоряване и изпреварване. При бързите икономики благоденствието идва с бързите реакции на финансовите и политическите арени, с гъвкавост, повратливост и светкавични комуникации. Докато в „селските икономики“ темпото е като на глетчер. Скрупулите и невежеството дърпат назад, мисли се бавно, схваща се трудно. Експериментите са опасни, а новаторите — преследвани.

— Но точно такава е България сега, след рухването на индустриализацията!

— Забравяте туризма, а може би и това, че страната е кръстопът. На всеки е ясно как се печели и просперира от контрабанда.

Симеон Втори посърна, но се съвзе бързо и прониза княза със сините си ледени остриета.

— Това от комунистическия далавераджия и контрабандист Спас Русев ли го научи?

— Щом ще си задаваме такива въпроси, нека и аз попитам: защо работите с Атанас Тилев?

— Това е бизнес. Искам политиката ми да е прозрачна и почтена.

— Няма такава политика! Не видяхте ли Митеран, Романо Проди, Жак Ширак? А как само печели хората Силвио Берлускони! И ще успее, уверявам ви! В САЩ не е по-различно. Или се съмнявате?

Симеон Втори замълча. Няма нищо по-хубаво от лошото време. Кой го беше написал? Ах, да, писателят-ченге Богомил Райнов, дето се отказа заради партийния комунизъм от баща си, Николай Райнов, светило в изкуствознанието не само за българите, но и за французите. Колкото по-заплетено, толкова по-ясно. Това ли да бъде занапред новият му девиз, щракаше повратливият ум на царя в изгнание? Но България не е рулетка, нито пък той е крупие. А защо пък не?

— Важното е политиката да е печеливша, Ваше Величество — каза княз Кирил, който сякаш се почувства засегнат.

Симеон Втори побърза да смени темата и се усмихна топло на момчето си:

— Има ли риск в глобализирания свят, княже?

— Много по-голям, отколкото при обикновените хора и дребните им пари — отвърна оживено Кирил. Но при виртуалния капитал с риск можеш да спечелиш светкавично милиони и милиарди долари от чисто финансови спекулации, без да загубиш и цент от лично вложените малко пари.

Тази откровеност дойде в повече на бащата и той не успя да сподави саркастичния изблик:

— Най-бързо и невероятно много се печели от наркотиците, по-скоро от наркотрафика и контрабандата. Представяш ли си какво ще стане обаче, когато веригата се скъса?

— И това може да стане, ако в нея няма брънка за властта. Големите удари се осъществяват от тези, които се правят, че ги преследват. Това са ЦРУ в САЩ и КГБ в Русия. Само британците са чувствителни към парите, доколкото те са мръсни, тъй като Островът е малък, ама богат.

— И ти ме съветваш да си наема за България полицаи от Англия?

— Българите са дълбоко корумпирани. На политиците в България им доплащат престъпниците. Основните приходи на частния бизнес в България постъпват от сивата икономика. Това е загуба на хората от осигуряване, а на държавата — от данъци, мита, лицензи. Европейските изисквания са жестоки.

— А ако амнистираме капиталите със съмнителен произход?

— България не е Америка.

— Тогава какво предлагаш?

— Тук, в Лондон, работи една частна фирма, „Краун Ейджънс“. Неслучайно са я нарекли „Агенти на короната“. В България има вече широко организирана престъпност за източване на печалбите от най-доходоносните отрасли — търговия, банки, туризъм, монопола върху тютюна, енергетиката, телекомуникациите, чейнджа с валутата и хазарта. Няма осигурителен фонд и застрахователна компания, които да не изнудват, а и да не разхищават. Пълна липса на вътрешни инвестиции, турците и гърците изместват българския капитал, който се изнася, държавата му пречи и го преследва. Това е ужасно! Внасят се жито, картофи, домати, ябълки, даже лук и магданоз.

— Виждам, че добре си се запознал и се ориентираш в обстановката. А какво казват американците?

— Те нямат икономически интереси в България.

— Русия?

— България е енергийно зависима от Русия.

— И какво следва да се прави?

— Да се заплащат енергоносителите със свои стоки — консерви, вино, цигари; да се върнат традиционните пазари, но с помощта на европейско качество. Там вече унгарците навлязоха дори с парфюмерия, козметика и с пасти за зъби.

— А Близкият изток и Китай?

— Защо не? Но възвръщането на загубените позиции изисква средства и професионални кадри за търговското разузнаване, което в България е било много силно, но разни лаици са го унищожили.

— Пак тия „Агенти на короната“ ли ми предлагаш?

— Не. Те са да ви затворят границите. Става дума за почти два милиарда долара. И да бръкнат в полицията и в администрацията, проядени са от стари дървеници. Няма нищо по-евтино, изглежда, от информацията в България. Не мога да разбера защо се е стигнало дотам?

— Защото такава я свършиха домораслите демократи. Няма ли и теб да излъжат техните издънки в Лондон?

— Никой не работи без резервен екип.

— Други ли се въртят сега около теб?

— Има време, ще измислим нещо ново.

— И ако те ме оставят по средата на пътя?

— Опасността ще е по-малка, ако се унищожат партиите в България.

— Как си представяш това? Българите още не са се порадовали на демокрацията.

— Напротив. Сам го казахте, а и нали виждам какво става. Съюзът на демократичните сили си отива. Няма я монолитната комунистическа партия — старци и тийнейджъри, орел, рак и щука. Управлението на Жан Виденов заби клин в доверието към някакво си социалистическо възраждане и скоро ще се превърне в грамада от отломъци на бедни и богати комунисти, които ще се замерват един друг. Остава Движението за права и свободи на Ахмед Доган. Това е надъхан военизиран отряд, който сте длъжен да привлечете, колкото и да е опасно, тъй като малко остава Турция и САЩ да се скарат — там настъпват ислямистите. Доган е силен само в България. А е алчен и прагматичен. Оставете го да яде колкото иска. Защото партията му няма какво повече да даде на българските турци, освен обогатяване на върхушката. Така и с етническата партия ще бъде свършено. Нали не сте се отказали от монархията?

— Как да ти го кажа...

— Определено. Кажете ми го определено, Ваше Величество!

— И вярвам, и не се надявам. По-определен отговор от това и да искам, не мога да дам дори пред сина си.

— След най-много пет години Европа ще завие надясно. Това се отнася и до България. А в нея няма десен блок. Вие също ще започнете с ляв завой. Но кой ще плаща?

Симеон Втори забави отговора си. Двамата пиеха уиски, той запали от любимите си пурети.

— Чувал ли си, княже, за турския султан Мустафа хан Трети?

— Не.

Силата на княз Кирил беше не само в острия му ум, но и в олимпийското му спокойствие, което дължеше и на дядо си, цар Борис Трети, и донякъде на баща си. Само дете беше по-приказлив и от двамата. Сега князът се приготви да слуша, защото баща му много четеше и анализираше историята.

— През 1772 г. султан Мустафа хан Трети издава ферман за автономия и покровителство на еснафите, в това число и на

неверниците, които за първи път са приравнени с османлиите. Така и фабриката на Добри Желязков е освободена от данъци. Това е държавната грижа за местния бизнес. Ето това липсва в управлението на Иван Костов. Неговото правителство само продава на чужденци, а българският бизнес е притискан и потискан. Няма как някой да не ни плати!

6.

Мразовит февруарски ден. Студ стягаше и сърцата на хората. Гладни старци и мършави кучета обикаляха кофите за боклук. Жълтите плочки на площад „Народно събрание“ бяха като поръсени със ситна мръсна захар от белите зърна на заскрежения мраз. Студеният вятър влачеше хартии и полиетиленови пликчета между купчините почернял сняг. Покрай паметника на Цар Освободител се точеха таксите и луксозни коли. Премръзнал регулировчик, навлечен дебело, размахваше сърдито палка.

В градинката над задния вход на Народното събрание върху скапана пейка свиреха двама гайдари. По-възрастният имаше сериозен вид и дар божи за музиката, докато младият беше по пиянски безгрижен, но пък зачервените му очи тутакси разпознаваха кой от минавачите само ще послуша, ще им се порадва или съжали и от кого могат да получат някой лев. Наоколо се бяха излегнали черните туловища на мерцедеси и беемвета.

Откъм университета наближи гологлаво русо човече със зачервен нос и очила в златна рамка, в черен костюм и сиво пардесю. Ручилата на гайдарите се отпуснаха в очакване. Русокосият се усмихна доброжелателно и извади портфейла си.

— Можете ли да ми изкарате „Руфинка болна легнала“?

„Има си хас, щом ще си платиш!“ — беше на езика на пийналия гайдар, но той онемя пред вида на банкнотите, които мераклията за родопската песен подаде.

— Ей сега едно момче ще ви донесе коняк „Плиска“ — допълни русокосият.

И още, дето се казва, не затворил уста, върху разклатената пейка кацна кашонче със златистата подгрываща течност. Докато пийналият гайдар облизваше устни, по-възрастният рече със сериозен тон:

— Ама вие ни давате пет хиляди лева.

Гологлавият извади още банкноти и като развеселен сватбар ги затъкна в малкото джобче на гайдаря.

— На всеки по пет хиляди лева! — уточни той.

Двете гайди подкараха прочутата тъжна история за болната мома, която страда, че когато се е пролет пукнала и всичко от земята излиза, тя в земята ще влезе... Старият пееше сам, задушевно и с пълен глас. Родопската песен беше в кръвта му и той нерядко запяваше за собствено удоволствие и Капитан-Петковата, и Делъовата песен, да не говорим, че не минаваше приятелско гости, без да изпеят по няколко пъти „Назад, моме Калино“. По едно време щедрото човече като че ли изчезна. Пийналият млад гайдар беше готов да спрат и да отворят първата бутилка. На другаря му обаче хич не му се искаше да млъкне наред песента, от която винаги му ставаше хем болно на душата, хем му олекваше. Русокосият се показва отгатак алята и им махна с ръка да продължават. Когато уличните музиканти стигнаха до волята на умиращата Руфинка — кой да ѝ води либе, кой да ѝ носи чеиза, — щедрият господин се приближи и като погледна часовника си, рече:

— Има още време. Пийнете си коняк. Послушаха го веднага. Младият гайдар се ухили благодарно:

— Това си е истинска „Плиска“.

Другарят му обърса устни с опакото на ръката и попита:

— Пак ли за Руфинка да пеем.

Господинът прихна в къдрав смях.

— „Руфинка“ беше за мен. Обичам тази песен. А когато започнат да излизат депутатите, ще ги посрещнете с „Девойко мари хубава“. Знаете ли я?

— Как да не я знаем, нали и тя е от Родопа.

— Ако ви дават пари, няма да вземате.

Младият гайдар се зачуди:

— Тръгвате ли си?

Русокосият им подаде ръка.

— Отивам си, но утре по същото време пак ще дойда. Разчитам на мъжката ви дума.

— Ама като ви няма вас, защо да им пеем на тия... Повечето от тях ни гледат като мухи — наежи се гласовитият гайдар.

Русокосият заизтрива очилата си. После вдигна лице.

— Ще ви кажа. Има един висок, но доста стар народен представител, все с бастун ходи. Той ми е дядо. За него ще свирите,

когато ме няма.

— И утре ли?

— Няколко дни подред. Все по толкова ще ви давам и нося.

— Абе ти да не си от ония, от кредитните милионери? — не можа да се устиска пийналият гайдар.

Русокосият със златните рамки не се обиди.

— Точно обратното. Вземам от тях, за да давам на вас — обясни спокойно той.

Гайдарите се спогледаха.

— Крадеш значи? — изгърси пак по-младият.

Колегата му го сръга:

— Той се майтапи бе. Не виждаш ли, че е богат човек, който иска да го чуе дядо му. Сигурно са си задължени. Благодарим, господине, волята ви няма да прекършим.

Точно в този момент вратите на задния вход на Народното събрание се отвориха, първите депутати се показаха. Гайдите писнаха и възрастният уличен музикант запя: „Девојко мари хубава, девојко, сипи ми винце да пием, девојко. Да пием, да се напием...“

Един висок, достолепен народен представител се послуша. Беше възрастен и с бастун. Приблужи се към гайдарите и им протегна хилядарка с образа на Васил Левски.

— Вече ни е платено — изпусна се пийналият гайдар.

— И от кого? — блеснаха развеселено очите на депутата.

Певецът тъкмо беше докарал историята за двамата млади, дето си мерят един пред друг грижите, до признанието на момъка, че има служба да служи. Той посочи на депутата бутилките с коняк. Възрастният депутат вдигна наченатото шише и отпи за проба, като че беше на пазар.

— Браво! — млясна доволно депутатът.

— От внука ти е — не се сдържа отново младият гайдар, — той и ни плати.

— Какъв внук бе, момчета? — изви гъсти вежди над провисналите си торбички депутатът. — Аз си нямам никого на тоя свят. Както и да е, приемам... — И пак посегна към бутилката.

На следващия ден странният господин дойде отново с хилядарките и бутилките „Плиска“. Сцената се повтори. И продължиха тъй цяла седмица. Гайдарите гледаха своя благодетел в очите и

очакваха следващото му желание. Нямаше начин то да не бъде по-голямо. В понеделник русокосият със златните рамки им нареди:

— Утре ви искам тук в осем и половина сутринта. Ще застанете пред двата входа на подлеза срещу университета. Дядо ми ще дойде откъм подлеза по „Руски“, аз ще го чакам през този, който излиза право срещу Народното събрание. Поиска ли да излезе през някой от подлезите, където сте вие, със свирня го връщайте към мене!

Възрастният кокалест и доста изпосталял депутат бавно изкачи последното стъпало и пое по алеята през градинката към Народното събрание. Той не обичаше да закъснява. Часът беше девет без четвърт. Най-късно три минути преди началото на заседанието щеше да бъде на банката. Мъглата лепнеше върху очите и устните му. Изневиделица като призрак пътя му препречи русокос господинчо с ръце в джобовете и закова поглед в него. После го приближи, стисна му здраво ръката, уж за „Здравей, каква приятна среща!“, и му каза тихо:

— Берта, искам от вас една услуга.

Депутатът се подсмихна и протегна ръка, за да отстрани нахалника:

— Берта ли? В момента не нося пари. А и много бързам. Можете да ме почакате след единайсет часа пред задния вход на Народното събрание.

— Не ме разбрахте, господин Лучников, не става дума за пари, а за услуга, която дължите.

— На вас ли? — Лучников не можеше да разбере дали ръката му стиска изнудвач, просяк или хомосексуалист. — Аз, господине, дори не ви познавам. Ако обичате, вървете си по пътя.

— Днес няма да ходите в парламента. Услугата, която се иска от вас, е да не присъствате в пленарната зала, за да не гласувате.

— И как си представяте, млади човече, че е възможно това да стане?

— Ами както сме го пресметнали! Вече е девет часът, а пък вие сте възрастен човек. За божите работи депутатите нямат имунитет.

— Малко сте закъснели със заплахите. На моите години човек няма какво да губи. Хайде, ако обичате, пуснете ръката ми.

— По-добре ще бъде, ако отидем да прием кафе.

Светослав Лучников не се опита да помръдне от мястото си. Без да сваля поглед от русокосия със златните рамки, той се питаше дали

ще го застрелят тук, или ще го отмъкнат някъде с кола. Игличка страх боцна отслабналото му сърце, но само за миг. Известният български юрист нямаше пари и богатства. Отдавна живееше скромно и сам. Каква ли услуга дължеше на този? Може би нещо от времето, когато беше министър. Стана му любопитно.

— Предпочитам ракия — рече възрастният депутат.

Русокосият малко разхлаби хватката си.

— Не е ли раничко за ракия? — После опита да се усмихне: — Казват, че когато предлагали на Емилиян Станев да пие сутрин, той не отказвал, но се извинявал с думите: „Срам ме е от слънцето.“

— Имаме значи отношение към литературата. Да не сме пишещи колеги?

— Не сме. Само знам, че пишете исторически романи.

— Както и да е, кафето възбужда, ракията успокоява. А вие нали искахте да ме изплашите? Да вървим тогава.

— Наблизо, на „Кракра“, има едно закътано местенце за архитектите. Григор Шопов го е използвал.

— Щом казвате. Аз не познавам архитект с това име. Да не би да сте вие?

— И това не съм, хайде да се раздвижим.

Клубът на архитектите беше полупразен, топъл и уютен. Помолиха бармана за греяна ракия. Светослав Лучников не свалеше изучаващ поглед от своя похитител.

— Вие евреин ли сте?

— Не, родом съм от Боженци.

— О, земляк значи — изненада се старият адвокат. — Мога ли да науча името ви?

Русокосият бърса дълго очилата си.

— Каквото и име да ви кажа, ще ви излъжа. Но е истина, че баща ми и вие сте били редом на балкона на общината в Боженци на седми септември 1944 година, когато вие лично сте приветствали с реч настъпващата народна демокрация.

— Виж ти, син на партизанин.

— Нещо толкова.

— А сега?

— Обслужвам разузнаването на социалистите.

— Благодаря за откровеността. Нека ви кажа и аз направо — през септември не дойде демокрацията в България, а ни окупира Червената армия и докара на власт комунистите.

— Не споря.

— И сега идвате при мен от името на БСП?

— Така е.

— Никога и с нищо няма да ви услужа!

— Вече го направихте. Няма ви в парламента и не можете да гласувате.

— До моя глас ли опряхте?

— Такава беше сметката.

— За какво по-точно?

— Наздраве и ви благодаря, че не направихте скандал — вдигна чаша русокосият.

Лучников все още не беше убеден, че похитителят му не е евреин.

— Би трябвало да се засрамите. Какъв сте по професия.

— Инженер.

— Начетен при това, говорите ми за Емилиян Станев. И защо станяхте ченге?

— Съдба, господин Лучников. А вие защо сте бохем?

— Ама мръсник не съм. Защо не опитахте честно да ви помогна?

— Искате забрана на БСП.

— Рано или късно това ще стане.

— Цената на отложената смърт не беше ниска.

— Значи ви вкарах и в разходи?

— Няколко хиляди лева за гайдарите.

— Мога да ви ги възстановя, стига да си затваряте устата. А как разбрахте кои песни обичам?

— Като министър сте искали да ви ги пеят.

— Разбирам, че сте дебнели за човешките слабости.

На чашка Светослав Лучников или се дразнеше, че го пренебрегват, или се разнежваше. В момента му се искаше да тупне русокосия по главата, но не злобно, тъй като това шпионче беше започнало да му харесва.

— Знам, че комунистите не могат да ме понасят заради моя закон за реституцията.

— Не е вярно. Показахте се справедлив. Дори бих ви наредил сред комунистите идеалисти, защото признахте, че в България е имало монархофашизъм. Имате ли спомени като ремсист?

— Аз може и да имам, но вие нищо не можете да докажете.

— Ненапразно говорят, че и оная ви работа е правист.

— Тогава защо хвърлихте по мен камъка „Берта“?

— Прощавайте. По инерция. Бихте ли акламирали завръщането на Симеон Втори в България.

— Не и като цар.

— Защо?

— Монархията е форма на диктатура, а аз обичам демокрацията, дори в най-уродливите ѝ проявления. Знаете ли, сегашната демокрация в България не е само свобода на гласността, а и на демократичните закони. Вече се отървахме от един член първи на конституцията, монархията провъзгласява също върховенство. Не съм съгласен от гражданин да стана отново поданик.

— Но във Великобритания кралицата царува, а не управлява.

— Симеон Втори никога няма да се съгласи да бъде безличен цар. Да чакаш половин век да се завърнеш в България и някакви партийни влъхви да ти се мотаят в краката. Първото, което ще се опита, е да премахне партиите. Отначало ще ги прикотква, за да му помогнат. Това най-вече се отнася за вас, комунистите, а след това и до етническата партия на Ахмед Доган. Този е най-опасен за България.

— Нали и СДС, и ДПС си партнираха с него?

— Опариха се! Ако Симеон Втори не разбере това, и той ще пострада. Но вие още повече. Опасен е, защото е рожба на вашата Държавна сигурност. Надявам се, че и вие мислите така и няма разлика в подхода ви.

— Има.

— Не разбирам.

— Вие за НАТО и Европейския съюз ли сте или за САЩ?

— Умни комуняги бре! Разбрахте, че НАТО си отива, и утре ще го подкрепите. Лъжа ли се? Не, естествено. Това ваше отроче, син на евреин комунист и на помакия християнка, може да се хареса и на Симеон Втори. Колкото до Съветския съюз и САЩ, те за България са едно и също. И когато се разочаровате от Симеон Втори, ще се хванете като слепци за тояга за САЩ.

— Забравяте за Русия.

— Как ще забравя матушката. Нали сам съм от белогвардейско потекло. Обаче — о, времена, о нрави! — няма я вече Русия за България. Трябваше да му дадете да се разбере на този Стоян Ганев. А той, нали си е шпионин, вече се присламчва към царя.

Двамата улични гайдари повече не видяха щедрия си благодетел, който както внезапно и загадъчно се беше появил, така и изчезна. И възрастният депутат, достолепен адвокат, не ги доближаваше, макар че щом го зърнеха, тутакси подхващаха любимите му родопски песни.

7.

Симеон Втори обичаше младите хора, искаше му се да им вярва. Създал беше пет деца, от тях имаше вече десет внуци. А българите, като хора, които вярват само в парите, се оказаха много нетърпеливи. Ала май така беше навсякъде. В Париж царят в изгнание се срещна с Божидар Чеков. И му зададе въпроса, който отдавна го глождеше:

— Понеже често ходите във Виена, вярно ли е, че днешна Австрия проявява майчинска любов и загриженост към изтичащите от България пари на комунистите?

— Ваше Величество, били ли сте в джамия? Там е нормално да мирише на чорапи, след като събуването е задължително. Понякога обаче се усещат неприятни миризми, въпреки че никой не се е събувал. Когато обаче нещо подобно ви лъхне в изискани салони с галантни дами и високомерни кавалери, под блясъка на кристални полилеи и ритъма на ренесансови валсове, ще ви се прииска да се ощипете, за да проверите дали не сънувате.

— Интересно и образно, но неясно — повдигна оскъдните си вежди Симеон Втори.

— От години Виена вони от милиардите „гущери“, прехвърляни от обезкървените социалистически икономики. Бедни били, а? Руски, български и всякакви други „братски“ мафиоти и бивши министри, ченгета, а напоследък и това чудо на световните финанси — кредитните милионери, изобщо цялата тази тайфа, Ваше Величество, се радва на закрилата на втората си родина. По-рано върло антикомунистическа, сега по-неутрална и от Швейцария по време на хитлеристите, съвсем нова-новеничка република Австрия.

— Може и така да се окаже — въздъхна царят в изгнание и плахо, като че ли се боеше от отговора, попита: — И сигурно имате представа кои са там?

— Оплетени са като свински черва — не почака втора покана Божидар Чеков и зачеса темата, без да се церемони: — От Русия професор Григорий Емануилович Лучански, за когото Огнян Дойнов

работеше до смъртта си. За една фирма, „Нордекс“ ѝ е името, казват, че е касичката на КГБ, но, от друга страна, всички са приятели на Ричард Шифтър и Брус Джаксън от ЦРУ. Да не забравяме застреляния бивш министър-председател Андрей Луканов и жената на настоящия премиер Иван Костов, почти августейшата Елена, както и наскоро пръкналия се професор Стоян Марков, дето може да се окаже най-богат от всички.

— Защо тъкмо той? — прекъсна го Симеон Втори.

— Възможностите му са огромни, при това не от вчера. Той се занимаваше с българското техническо разузнаване, което заобикаляше КОКОМ и през България предоставяше на Съветския съюз тайни и даже оборудване от Силиконовата долина в Калифорния. Същият този ловък предприемач, неслучайно му лепнаха прякора Стенмарк, вече работи за американците и прави мост между Русия и САЩ с инженерните си проекти по „Герн“ на фирмата „ВМ“ за определянето на физическите характеристики на радиоактивните елементи. И как при това положение няма да текат пари сега пък от Русия към Америка?

— Доста ви е мрачна картината — опита се да запази дистанция Симеон Втори.

— Това е само част от нея — разпалено продължи Божидар Чеков. — Двайсет и четири милиона анонимни влогове си почиват в сянката на австрийските банки. Да сложим средно по сто хиляди долара на влог, това прави две хиляди и четиристотин милиарда долара на сянка. Само част от тях са български, но тази част е не по-малко от четири милиарда долара. Чии са? Защо никой от България не ги е поискал? Тази свенливост, Ваше Величество, не е ли обезпокоителна? Особено като се пресметне, че минимален половин процент от общата сума прави над милиард долара. Какво чакат гениалните ни финансисти, изобретили бюджета на стагнацията? На осми юни 2000 г. австрийското правителство най-сетне капитулира под натиска на европейските институции и се съгласи да премахне банковата тайна. Милиардите долари ще „хукнат“ обаче не към България, а към други райски кътчета по света. В България само цените на приличните недвижими имоти ще пламнат.

— Говорите като за война, Чеков — спря филипиката царят. — Каквато и да е истината за тези милиарди, те няма да се върнат в

България.

— Тогава защо, извинявайте, Ваше Величество, се ослушвате? Знаете ли, още веднъж се извинявам, каква е причината за края на монархията в България?

— Референдумът за република.

— Не само. Не сте забравили, предполагам, назначените ви от комунистите регенти?

— Как ще ги забравя! Венелин Ганев, Цвятко Бобошевски и Тодор Павлов. Макар да седнаха в креслата на разстреляните княз Кирил, професор Богдан Филов и генерал Михов, те се държаха прилично с мене.

— А ако се окаже, че причината за изгнанието ви е и влог в злато?

— Нова гатанка...

— Никаква гатанка, а съвсем проста истина. Припомням факти. На 26 юли 1946 година Народното събрание приема Закона за всенародното допитване за формата на държавно управление — монархия или република? Но България все още е царство и преди публикуването на закона в „Държавен вестник“ е необходимо указът да бъде подписан от регентите. Професорът по търговско право Венелин Ганев отказва: „Подготвеният закон противоречи на конституцията. Аз не мога да подпиша такъв документ.“ С послушните Цвятко Бобошевски и Тодор Павлов проблеми няма. Георги Димитров обаче е бесен. Той нарежда на Трайчо Костов в качеството му на първи секретар на комунистическата работническа партия да вземе мерки за преодоляването на конституционната пречка. И Трайчо Костов заповядва на Тодор Павлов: „В срок от 24 часа Венелин Ганев да подпише указа!“ Как да стане това? Професор Венелин Ганев не е кой да е, като нищо ще сезира Европа, дори целия свят. Започват да се ровят в живота и работата му, да се хванат за някоя негова слабост или прегрешение и да го принудят да клекне. Надушват, че е човек с огромни парични влогове, получени от високите хонорари при воденето на имуществени дела. Имал и депозирано на съхранение голямо количество злато.

— Адвокат от такава класа едва ли е пропуснал да го декларира — оживи се Симеон Втори.

Божидар Чеков разпери ръце.

— И най-мъдрият си е малко прост, не съм го измислил аз, само цитирам. Всичко у професор Ганев е перфектно. Ала той като че ли още не бил разбрал, че е сред комунисти, за които няма тайни, няма принципи. Заплашват го, че е незаконно забогатял и като такъв ще го хвърлят на тълпата да се саморазправи с него. Със съда на линча. И Америка, Ваше Величество, някога май е била комунистическа...

— Не обърквайте нещата, Чеков! Подобно изнудване има само при диктатурата, тираничната еднолична власт, самодържавието.

— Какво, да не би смъртта от линча на масите да е побезболезнена или може би по-справедлива? Така ли мислите?

Симеон Втори започна да се дразни от прекалените въпроси. И подхвана на свой ред събеседника си:

— Вие, Чеков, комунист ли сте?

— Не, легионер.

— Тогава защо не „кесаревото кесарю“?

— Защо не искате да ме разберете, Ваше Величество?

— Какво по-точно, Чеков? Сам казахте, че професор Венелин Ганев се е изплашил, а можеше да се пожертва.

— Ах, така ли? Пак се извинявам, а вие защо си отидохте от България?

— Повярвах във волята на народа.

— Сега разбирате, че и народът е бил излъган. Историята е като една непрекъснато изнасилвана девственица. Ваше Величество, в България трябва да се върнете само като цар!

— Изглежда ми невероятно.

— А струва ли си само да се разходите дотам?

— Да не стане нещо подобно на Ким Филби.

— Какво общо има този съветски и британски шпионин, дето руснаците измъкнаха в последния момент от Ливан при тях?

— Това, че вече е бил на петдесет и една години. Облекчение или своеобразно наказание са последните двацет и пет години, които Ким Филби прекарва в страната, която дотогава не бил посещавал и едва е разбирал руски. За това как този живот му се е отразил, можем да съдим по факта, че е правил опит да се самоубие, станал е алкохолик.

— Е, вие се завръщате в родината си. Очакват ви.

— Знаете ли, Чеков, колко са монархистите в България? Стотици! А са разделени и раздробени не само от комунистите, но и

сега при демокрацията. Съмнявам се, че тези, които ме калесват да се върна, по-скоро се надяват да не го направя. Власт се получава, но доброволно не се предава.

— Това го е казвал и Тодор Живков.

— Може, него го свалиха най-доверените му сътрудници.

Легионерът Цеков беше родолюбец:

— Доверените хора в България, Ваше Величество, ще бъдат всички българи!

— Спонтанно може би, защото се надяват да заменя един омразен политик или пък да му помогна да се оттегли безнаказано. А после, Чеков? Знаете не по-зле от мен колко нетърпеливи са българите. Наложената им от комунистите псевдодемокрация ги направи неиздръжливи за сериозна, търпелива и плодотворна работа и сега те предпочитат да бягат и да си търсят късмета в чужбина. Едва ли някой в България ще ми предостави извънредни пълномощия.

— Уроците на историята не са толкова далече. Баща ви, цар Борис Трети, пое властта, когато разклатеният държавен кораб бе заседнал в плитчините на една политическа, стопанска и духовна криза.

— Да не забравяме, Чеков, че България е вече половин век република. И републиканците в нея са толкова много, че могат да удавят монархистите в езерото Ариана, ако още има вода в него.

— Толкова са, защото царят им е в изгнание. Да не би от това да се боите? Бисмарк, железният канцлер, е казвал, че политиката не е наука, а изкуство. Вие сте роден за това изкуство, Ваше Величество.

Симеон Втори се усмихна мъчително и отвърна на ласкателството бавно и натъртено:

— Западът наричаше Стефан Стамболов Бисмарк на Балканите. Днес за Иван Костов казват, че е новият Стефан Стамболов и няколко министър-председатели от Западна Европа го подкрепят със: „Само ти, Иване, ние сме зад теб!“ Как ще обясните, Чеков, това?

— С безсилието на Иван Костов, Ваше Величество, с какво друго. Изолирал се е, няма собствено разузнаване, около него — дълбока корупция. Повярвал е на подобни викове, а това е още по-сигурен признак, че ще го свалят.

— Понеже се върнахме към Стефан Стамболов, ще ви припомня една мисъл на Стефан Цвайг: „Първият признак на истинската

политическа мъдрост винаги остава умението предварително да се откажеш от непостижимото.“ Така е постъпил Стефан Стамболов. А българите го убиха. Защо?

— Ама нали дядо ви, княз Фердинанд... — кипна Божидар Чеков и на мига прехапа език, сякаш Симеон Втори отново беше цар на българите и можеше да му подири сметка за думите. Но изгнаникът само се усмихна лукаво.

— Ако искате, можете спокойно да ми хвърлите в лицето и думите на Стефан Стамболов: „Един грях имам и няма да си го простя — че доведох Фердинанд Сакскобурггота на българския престол.“ Думи, които Стамболов обаче никога не е изричал или написал. Мръсна лъжа. Как ще ми докажете, Чеков, противното?

— Чел съм някъде това — смотолеви Божидар Чеков. Не е изключено и да е измислица, литература. Тогава кой уби Стамболов, Ваше Величество?

— Хората се избиват, защото си пречат, предават, отмъщават или просто са убийци. Когато е посечен Стамболов, той сам се е отказал от властта, бил е вече политически труп, а може би е бил политик, прозрял мъдростта, че трябва предварително да се откаже от непостижимото.

— Стига сте цитирали този евреин, Ваше Величество. Стефан Стамболов си е отишъл от властта, кому е била потребна и физическата му смърт?

— Не и на княз Фердинанд, Чеков, двамата са се разделили, защото наистина не са се обичали и характерите им са били несъвместими. Водено е следствие, воден е и процес за убийството на Стамболов. Нищо не се е доказало, освен вината на преките извършители. Защо историците мълчат един век по този въпрос?

— Обвиняват дядо ви.

— Обвиняват го комунистите и земеделците.

— Против княз Фердинанд са писали и сериозни буржоазни историци.

— Писали са, но против политиката му. А аз поръчах да направят проучвания на съдебните архиви и на литературните източници, които се пазят в Народната библиотека в София. И знаете ли какво излезе? Че за убийството на Стефан Стамболов на джелатите са платили хасковски търговци.

— И защо?

— Ние сме ужасен народ, Чеков, роби на тъмни балкански страсти. Парите, за да доведе Стефан Стамболов княз Батенберг и княз Фердинанд, дава пловдивският богаташ и лихварин Хаджи Калчо. Дотогава в България, на Балканите, даже и донякъде в Европа Узунджовският панаир край Хасково е бил най-известният и най-богатият. Събирал е търговци и мющерии няколко месеца, кеврани със стоки са идвали от Индия и Египет. Стефан Стамболов поставя занаятите и търговията на европейска основа, стимулира натрупването на частния национален капитал и започва с него и със западни инвеститори строителството на пътища, железници, пристанища, индустрия, а също и първите модерни за тогава машинарии за земеделието. Стефан Стамболов се обърнал към Хаджи Калчо за още пари. „Кога ще започнеш да връщаш, Стефане“ — попитал лихварят. „Тези пари са за България, хаджи, запътили сме се за Европа!“ — отвърнал бившият хъш. „Тъкмо за това ми е думата — рекъл Хаджи Калчо. — Ти си министър-председател и Пловдив е по-близо до Европа от Хасково, не си ли съгласен? Не искам, а плащам да направиш модерен панаир в Пловдив вместо в Хасково.“

— Такава ли била работата? — слиса се Божидар Чеков.

— Излиза такава — отвърна с усмивка Симеон Втори. — За кражба и облагодетелстване може и да не те осъдят, но за напредъка на България като нищо ще те убият.

— Дааа, Ваше Величество, и хоро играят върху пресния гроб на Стамболов враговете му. Явно и на такива мръсотии сме способни. И все пак ще се завърнете ли в България?

— Вече съм го решил, достатъчно изчаквах.

Лицето на Божидар Чеков лумва в усмивка.

— Значи сте мъдър.

— Не чак толкова. Мъдрец е бил Лао Дзъ. Чели ли сте неговото съчинение „Канонът на Пътя и Силата“?

— Не съм и го чувал.

— Лао Дзъ е велик мъдрец наистина, китаец или може би древен българин, защото са му викали „отец Боян“. Живял е през VI век преди Христа.

— И какво казва този отец Боян в „Канонът на Пътя и Силата“?
— Божидар Чеков все повече се объркваше.

Царят сподави усмивката си.

— Май не обичате Стефан Цвайг, но не защото е евреин, а тъй като не го разбирате. Цитирах ви писателя философ, защото наистина, когато провалилият се политик се окаже пред стената на непостижимото, той е длъжен да се откаже от властта. Това не съм аз. Аз бих се ръководил в стратегията и тактиката си от уроците на мъдрия Лао Дзъ. Той казва: „Мъдрият никога не се кара, затова цялата вселена не му се съпротивлява. При строежа на жилище е важно мястото.“ Това е България. И казва още: „За големия владетел народът знае само, че той съществува.“

— А това вече сте вие, Ваше Величество — възкликна Божидар Чеков.

— Лао Дзъ напуска неразбран Китай. Цели четири века по-късно започват да проумяват мъдростта му. А тази мъдрост е в основата на Пътя и на Силата.

— Бихте ли продължили, Ваше Величество.

— Силното оръдие на управлението не трябва да се показва на народа. Знаещият е мълчалив, говорещият не знае. Знаещият не издава мотивите си. Онова, което е криво, е цялостно, учи Лао Дзъ. Искреността да следва пътя на цялостната извивка — това е главното правило за управление на държавата.

— Може ли пример?

— Водата не се бори със скалите и планините, но накрая тя винаги надделява. Безспорното доказателство са каньоните и дефилетата; радваме им се и ни носят полза.

— Само едно разбрах, Ваше Величество — вие сте готов за цар на българите!

8.

Симеон Втори щеше да се завърне в България точно петдесет години след прогонването му от комунистите и земеделците, обединени в Отечествения фронт от Георги Димитров и дошли на власт на 9 септември 1944 г. Той не разчиташе на спонтанно и всенародно посрещане. Бяха се сменили няколко поколения българи, заразени от атеизъм и болни от амнезия за Бог, Цар и Отечество.

Царят беше разчел точно възможностите си. Седем години след свалянето на Тодор Първи от Правец на 10 ноември 1989 г. демокрацията продължаваше да бъде подвластна на Държавна сигурност и на партийните пари на бившата комунистическа партия. Възстановените буржоазни партии бяха по един файтон хора и бързо се напълниха с властогонци и провокатори. Завърналите се от емиграция лидери зачакаха със страх какво следва да се случи, повечето избягаха отново.

Това, което сменящите се едно след друго правителства наричаха политика и реформи, беше ликвидация на стопанството, довеждане на държавата до финансов банкрут, разчитане на чуждестранни помощи. Близо милион млади и умни българи избягаха на Запад. Човекът на КГБ в САЩ и външен министър Стоян Ганев поиска от трибуната на Народното събрание да съди Съветския съюз. Лидерът на турската партия в парламента Ахмед Доган пък посочи, че пътят на българите към Европа минава през Босфора.

В Мадрид Симеон Втори следеше изтръпнал събитията. Дойде на власт обаче правителството на Иван Костов и границите на България се позатвориха. Политиката се насочи към НАТО и Европейския съюз. Монетарно финансите се позакърпиха чрез Германия, Парижкия клуб, Световната банка и Международния валутен фонд. Усети се някакъв подем. Ала се завихри и невиджана корупция, организираната престъпност пое търговията; основната икономика, ръстът и приходите останаха в сянката на престъпния бизнес. И въпросът какво да се прави надвисна отново над всички.

— Наивниците в България май се раждат по-често от другаде — въздъхна Симеон Втори пред сина си, княз Кирил.

— Когато човек седне на масата за покер, първо се оглежда за канарчето, нали? — попита съветникът на президента на републиката.

— И ако не го откриете, то канарчето ще си ти. Знам това още преди да се родиш. Как бързо обеднява България!

— Общата сума на парите, излезли от България и странстващи по света, е около 1 милиард и 774 милиона долара. От тях 1 милиард и 400 милиона долара са депозити на български банки в чужди трезори.

— Какво показват изследванията на агенциите? — поиска повече подробности бащата.

— Според анализаторите на „Суис мъни“ българските депозити в швейцарските банки рязко са скочили с около 300 процента, със 154 милиона франка или 111 милиона долара, тоест от 80 на 235 милиона франка.

— Такъв темп сигурно е от най-високите в света?

— В сравнение с влоговете на Гърция и Турция в швейцарските банки е нищожен. Там цифрата вече е 11 милиарда франка. По-интересното е друго: всичките български пари са така наречените депозити за доверително управление. Този финансов продукт се предлага при абсолютна конфиденциалност, освободен е от плащане на данъци и се прилага, когато в банката пристигне клиент с голяма сума в брой.

— Току-виж, излязло истина, че преди избори партийните пари минават през чужда банкова система. Лесно се краде в бедна страна като България!

— Понякога се чудя защо издържате благотворителния ресторант „Комондоре“, дето е до нашата къща. Там гъмжи от български емигранти и една част от тях си играе непрекъснато на гоненица с испанската полиция на площад „Пуерта дел Сол“. Истинска напаст са, а вие не само ги храните, но и ходатайствате за освобождаването им, когато попаднат в затвора „Карабанчел“.

— Така е.

— Защо го правите?

— Ти не знаеш какво е да си беден, ала аз помня.

— Но това са бандити, рекетьори и сутеньори. В Мадрид румънците ограбват поляци, а поляците — румънци. Единствено

българите нападат земляците си.

— Защото не знаят чужди езици — опита да се усмихне Симеон Втори.

— Но други неща знаят, и то много добре. Пускат например мухата, че българският народ е зле, и призовават испанците да помогнат. След няколко дни мадридското милосърдие вече се продава по битпазарите.

Симеон Втори също знаеше едно-друго по тази тема:

— В Лондон има един български милионер, който е забогатял по същия начин през първите години след промяната в България.

— Сигурен ли сте? — княз Кирил нямаше нужда да пита за името на човека, за когото с баща си отдавна спореха.

— Напълно.

— Но Спас Русев е уважаван бизнесмен, с пари, спечелени в Гърция, Иран и САЩ, успешно работи и печели от комуникации.

— Той едва ли е рязал кабели от телефонни кабинни, не е снимал влюбени мъже в сублимния момент, за да ги изнудва за пари. Просто е „спечелил“ първите си десет милиона в България от разпродажбата на чуждестранни помощи със съдействието на Държавна сигурност, правителството и президента.

— Заслужава ли да се помага на такъв народ?

— Изключенията потвърждават правилото. Не искам българите да се превръщат в автокрадци и наркомулета. Има достатъчно от тях дори тук, в Мадрид. Това ме обижда! От друга страна, аз уважавам изобретателността на българина, дори тази на Спас Русев. Не ме гледай така изненадано. Тук имаше един, който „живееше“ с шеф на испанската телевизия — гей, и получаваше от „любовницата“ си солидна рента, в София му викали Барона.

— И него ли извадихте от затвора „Карабанчел“?

— Не, воайора му, дето ги беше снимал, докато се мляскат.

— Наясно сте що за хора са днешните българи, това е добре, но за да ги управлявате, ще ви трябва екип.

— От „великденчетата“, върху които ми обърна внимание, май първо трябва да привлечем Милен Велчев.

— Той е име във финансовите среди на „Мерил Линч“.

— Вижда ми се мрачен, дори потаен. Да не ми създава ядове?

— А за Николай Василев помислихте ли?

— Вижда се, че е амбициозен, но дали амбициите му са с покритие? Любка Качакова ли ти го препоръча?

— Тя.

— Добро дете. Сигурен съм, че ще се развика, ако първите двама започнат да крадат. Какво ще кажеш за професор Стив Ханке?

— Скъпо ще струва.

— А професор Владимир Квинт?

— Той е само икономист.

— Именно. Искам да успея отведнъж.

— Ще трябват пари, много пари. Откъде ще ги вземете?

— Ще амнистираме изнесените български капитали. В Турция и Италия вече го направиха. Германия се готви. Разчитам на арабите и евреите.

— Няма да дадат.

— Защо?

— България има да получава от тях.

— Май не съм много добре ориентиран икономически.

— Но финансово — отлично.

— Не съвсем, не съвсем. За президент може би ставам, но за премиер?

— Мога ли да си позволя един въпрос, да го нарека, сакрален. Просто да си кажем нещо като мъж на мъж?

Симеон Втори отдавна очакваше този разговор. Знаеше, че князът няма да му го спести; сам го беше възпитал да разговарят винаги и за всичко откровено, ала все пак му се искаше да остане колкото се може по-дълго насаме с мъката си.

— Защо не? Достатъчно възрастни, аз дори вече стар — помъчи се да се усмихне Симеон Втори.

Княз Кирил се поколеба дали да продължи, но ако млъкнеше наред думата, баща му, болезнено чувствителен човек, щеше да се засегне. И Кирил преглътна:

— На всяка цена ли искате да се завърнете в тази страна?...

— Не в тази страна, а в моята родина — сопна се Симеон Втори.

— Простете, в отечеството. Но вие не сте българин, защо се срамувате заради българите?

Главата на Симеон Втори се люшна като от плесник. После царят в изгнание закова с поглед сина си.

— Аз съм българин много повече от всички българи, които малко да ги притиснат, и са готови да се откажат от отечеството, да се докарват на чужденците, да го продадат и да го забравят. Може да ти се стори странно, но твоят дядо, цар Борис Трети, е бил възхитен, когато научил, че Георги Димитров е заявил пред съда на Хитлер и Гьоринг: „Аз се гордея, че съм българин, господа.“ И цар Борис Трети е бил готов да приеме Георги Димитров в България след процеса в Лайпциг през 1933 г.

— Защо не го е сторил?

— Правителството отказало. Направили се по немци от баща ми и по хитлери от германците. А после демагогствали и изкарвали него фашист. Ето още една от лъжите на историята, която засяга и теб.

— И все пак в хрониките пише, че Георги Димитров не се е завърнал в България, а е отишъл при Сталин. И нали после, през 1946 година, той именно ликвидира монархията, низвергна ви и ви обрече на половин век изгнание, пропускам ли нещо?

— Само една немалка подробност, че Димитров в България щеше навярно да бъде убит, както и моя милост — посечен от комунистите.

— Такава ли била играта?

— Не, такава е голямата политика. А истинският политик трябва да предвижда поне петдесет години напред.

— И вие изчакахте?

— Принуден бях...

— Вие? И как е било възможно?

— Дипломати на цар Борис Трети услужват на Сталин през есента на 1941 г., когато войските на Вермахта са пред Москва, за да се спре операцията „Дранг нах Остен“ от плана „Барбароса“ и да се подпише примирие между Третия райх и Москва.

— Истина ли е това?

— Факт, потвърден от самите български дипломати след войната. Срещал съм се с тях. Докато съветските емисари в тези най-секретни преговори са разстреляни после от Сталин.

— Какво го е накарало да постъпи така?

— Обратът във военните действия. На бойната сцена командва Жуков, а от Сибир и Далечния изток са придвижени бързо свежи дивизии. Това е първото поражение на Хитлер.

— Има ли пръст Сталин в решаването на съдбата ви? — Този въпрос неведнъж го бяха подхвърляли на княза в компания и в Мадрид, и в Лондон, и дори в Ню Йорк.

— Една от легендите е, че Сталин бил заповядал на Георги Димитров: „Косъм да не падне от главата на малкия цар Симеон.“

— А истината?

— Тя е, че ни изведоха от България до Истанбул и Кайро с охраната на ДС и КГБ, която се държеше с царицата, мен и леля ти Мария Луиза изключително акуратно, дадоха ни и пари.

— Да не би сега за връщането ви в България да разчитате и на съгласието на Русия?

— Както и да ти звучи, така е.

— Разбирам.

— Не знам дали обаче можеш да разбереш, че аз винаги съм бил възрастен. И когато на шест поех короната, и когато три години по-късно трябваше да поема кръста на изгнаник. Ала изгнанието се оказа най-доброто училище за един цар!

Спомените връхлетяха Симеон Втори. Никога нямаше да забрави Владо комуниста, дето караше трактор в чифлика им до Врана. Той имаше болно дете и може би затова царят го протезираше, макар Владо да беше комунист още от 1923 г. Когато на сбогуване с царицата стигнаха до него, той, мъжът като планина, падна на колене и поиска прошка: „Не мислех, Ваше Величество, че ще се стигне дотука.“ Забравя ли се историята с машиниста на специалния влак на границата до Свиленград! Влакът спря посред нощ и повече не помръдна. Чакаха капнали — емоционално и всякак, — а влакът така и не тръгнаше. Царицата поиска обяснение от генерал Мархолов, когото комунистите им бяха придали за адютант. „Машинистът, Ваше Величество, отказва да мине границата. Готов бил да го разстрелят, но да не бъде той човекът, който да ви изведе от страната“ — не скри причината генералът.

Всичко това Симеон Втори беше разказвал на синовете си и се надяваше един ден те да го споменат пред внуците му. Ставало беше дума и защо постъпи във „Вали фордж“ в Пенсилвания. Традициите го задължаваха да е изкарал известен войниклък, оттам му е и офицерската стойка. Следва право, политическа икономия. Но трябваше да започне веднага работа, за да осигури гръб на

семейството. Не му тежеше да работи по дванайсет часа и когато беше организатор, и после бизнес консултант в хотелската верига „Евробилдинг“, в сдружението „Томсън-Бранд гранд пюблик“ за Испания, в „Лона“ за Мароко и в други туристически агенции. А след работа четеше до един след полунощ. С книга в ръка се спасяваше от губивремето по летищата и самотата в хотелите. Цар, а?

— Питаш ме, на всяка цена ли искам да се върна в България и да я управлявам? Резонен въпрос, след като петдесет години съм понасял всички неудобства и нито едно предимство на царската корона.

— Тогава наистина защо? — почти извика княз Кирил.

— Защото Кобургите са владетели от десети век, сиреч от хиляда години. В Германия, Англия, Франция и Италия. Това са десетки генерации, които са работили или са били възпитавани и школувани с една и съща задача — да управляват. В това има и традиции, и генетика. Аз вярвам в това...

— Но реално осъществимо ли е днес?

— Съвсем реално. Винаги съм гледал на живота без каквито и да е фантазии и съм убеден, че това е нещо много полезно за душевното и умственото равновесие. Може донякъде да съм повлиян от Декарт, нали съм френски възпитаник, но съм черпил от различни култури, движил съм се в различни светове, сблъсквал съм се с какво ли не и мога да твърдя вече и от личен опит, че има неща, с които човек се ражда и ги има, не може да ги научи.

— Повлияла е майка ви?

— Не само повлияла, тя ме научи и възпита в родолюбие, морал и религиозност. Също и на доверие, на доблест и дълг. На баба ти най-вече дължа чувството за отговорност пред историческия дух на мисията ми. Мога да сравня августейшата царица Йоана с княгиня Клементина, дъщерята на Луи Филип и майка на Фердинанд Първи.

— Това сигурно ви е помогнало изгнаничеството да не ви озлоби.

— Днес аз почти благославям своето изгнание. Гледам повече към световния театър и това сигурно има по-голям ефект за България, отколкото ако бях живял през цялото време в отечеството и си служех само с нашенска оптика. Сега аз имам късмета, а защо не и привилегията, да гледам на България като на една държава на световната сцена.

Княз Кирил се замисли...

9.

Милен Емилов Велчев правеше впечатление на нагъл тип. Светлите му мъртви очи бяха само за играч на покер. Говореше малко запънато, сякаш си превеждаше мислите от английски на български, преди да ги изрече. Николай Василев Василев беше пълната му противоположност: устата му изпреварваше ума. Викаха им Крачун и Малчо и като екип бяха пълна гротеска. Ала княз Кирил предложи на баща си именно тях да ръководят финансите и икономиката на най-нова България. Крачун и Малчо си имаха своите подгласници: Красимир Катев и Гати ал Джебури, както и напирашите да се присъединят към екипа Владимир Каролев и Венцислав Димитров. В цялата тази компания Любка Качакова беше като галещо се коте — нагаждаше се, но и не премълчаваше препоръките си, тя беше любимката на княз Кирил.

Професор Стив Ханке не смогна да сподави усмивката си.

— Цялата тази работа е неясна.

— Защо? — вдигна вежди Симеон Втори.

— Ами защото всички досегашни правителства не се бореха срещу корупцията. А корупцията е главният проблем на България. Необходима е радикална борба срещу нея. Вашето правителство ще я поведе ли?

— Почтеност и прозрачност във всичко. Това е първото, което обявих.

— Ако нямате програма, си остава само лозунг.

— Целият ми досегашен живот като цар на българите в изгнание и това, че поех тежкия кръст да бъда министър-председател в една парламентарна република, е повече от програма за един монарх.

— Сега вие не сте цар и сам се опровергавате. Българите очакват от вас да им върнете всичко, което са загубили през тези дванайсет години демокрация. Те ви подкрепиха безрезервно и безпрецедентно в аванс, залагайки само на харизмата ви, затова сте длъжен да им посочите срок, през който животът им ще се подобри.

— Може би две години, повече едва ли някой ще изтърпи.

— Екипът ви няма икономическа програма, а именно това липсва на България през цялото време. Боя се, че много скоро и вашето правителство ще стане твърде непопулярно и тогава ще се окажете съвсем сам.

— Отново ли? — попита с измъчена усмивка Симеон Втори. — Може би не знаете, че в Египет учих в един колеж с хора, които до ден-днешен са на власт и водят целия Близък изток. И което е по-важно — аз съм в отлични връзки с тях.

— Връзките и спомените са едно, кредитите, които те могат да ви откажат, са по-друго.

— Моят външен министър Соломон Паси е по баща евреин, ала има арабски произход.

— Всички евреи са от арабски произход.

— България има да получава от Ирак и Либия повече от два милиарда долара.

— Не ви съветвам да разчитате особено на това. Връщането на дългове са най-несигурните приходи. Опитайте се да организирате българската икономика. Повечето от нея засега е в сянка. Направете всичко възможно правителството да скъса връзките си с мафията. Организираната престъпност в България е твърде... организирана още от времето на Тодор Живков, остана си такава и при Жан Виденов и Иван Костов. Българите се умориха от корумпирани политици.

* * *

Разговорът на Симеон Втори с професор Владимир Квинт беше не по-малко откровен.

— Защо нараства външният дълг на България? — запита от упор министър-председателят.

— Отговорът е прост — заради лошата икономическа политика.

— Аз ви послушах за идеята за осемстотинте дни. Кой според вас я проваля?

— Николай Василев, Милен Велчев и другите, които подготвиха икономическата ви програма. Тя няма нищо общо с идеята за осемстотинте дни. Те всъщност я отхвърлиха и тъй нареченият план

„800 дни“ никога не бе приложен. Когато програмата на икономическия ви екип все пак бе публикувана, оказа се, че е боклук.

— Много силна дума използвахте.

— Защото не можа да проработи. Още отначало бе ясно, че този абсурд е неприложим. Как да приключи приватизацията през 2001 г.? Те не могат да се оправят с нея и до 2003 г.! Дадох пресконференция, за да бъде ясно, че нямам никакво отношение към икономическата програма на Василев и Велчев. Така осемстотинте дни си останаха само една идея на завърналия се цар. Ами че те ви се смеят зад гърба. А когато ги настъпите, започват безсрамно да се хвалят колко много работни места били създали, въпреки че статистиката сочи обратното. Това, което прави социалната ви министърка Шулева, е палиатив, дори в известен смисъл подигравка с безработните, за които се харчат и потъват като вода в пясъка милиони от бюджета. Днес населението на България се топи...

— Уви, такава е горчивата истина.

— И тази страна със страхотен климат и образовани хора е на първо място в света по стопяване на населението. С какво да си го обясним това топене? Само с отсъствието на грамотна икономическа политика!

— Пак дадохте воля на силните думи.

— Извинете ме, но в правителството ви работят хора, от които нито един не знае как се прави и прилага икономическа политика. Какво като са млади? Защо назначихте Милен Велчев и Николай Василев, тези дребни функционери на второстепенни позиции във финансови компании?

— Те са били вицепрезиденти в отдели на големи финансови компании.

— Само дето в подобни компании следващата позиция е на хигиениста.

Симеон Втори преглътна.

— Остава да кажете, че са и корумпирани.

— Имате полиция и достатъчно факти за размисъл. Не е толкова важно, че са издънки на бившата комунистическа номенклатура. Но тези връзки и комбинации помежду им са унижителни за вас. Опитайте се да разплетете машинациите на Пламен Петров в транспортното министерство и в „Ръководство въздушно движение“. Ще се ужасите!

Лъсна протежето на Николай Василев, недоучилият хищник Георги Попов, в „Булгартабак“, да не говорим, че вицепремиерската съпруга „работи“ за „Табако кепитъл партнър“. Нима не виждате това? Или че Милен Велчев и Николай Василев се оказаха некадърни и недостатъчно професионално подготвени за постовете си? Те ще продължат да правят изявления, че всичко е наред, а цялата отговорност ще се стоварва върху вас. Когато говорим за корупция, трябва много внимателно да анализираме и редукцията на външния дълг.

— Наистина ли губим?

— Определено.

— Как си обяснявате, че моят министър на финансите е против амнистията на изнесените капитали?

— Сам виждате, че България не привлича чужди инвестиции. Милен Велчев дори изпусна приказката, че чрез офшорни фирми всеки може да си внесе парите в България. Нима няма такива в Италия? Но Силвио Берлускони даде амнистия, канцлерът Шрьодер се готви. Да не говорим за Турция. Много наивно е това, което твърди министър Велчев, ала и нещо повече от наивно.

— Нека го чуя? — дистанцира се веднага министър-председателят.

— Трябва да бъде обект на разследване. Май само Родерик Мур го е грижа да няма толкова голяма и отвратително груба корупция в България. И струва ми се, ще го отзоват.

— Господин професоре, ние с вас в момента не водим разговор в кръчма.

— Отговарям за думите си. Милен Велчев и Николай Василев са много опасни за българската нация. Тези ваши министри все повече се замислят за себе си и без да ви отчайвам, много скоро могат да ви кажат, че са си свършили работата и им е време да си заминат.

— Не го вярвам! — възприе почти като лична обида това предупреждение Симеон Втори.

— Ще трябва. Те са напълно подвластни на частните си интереси и не искат конкуренция. Каквато ще настъпи, ако кабинетът амнистира изнесените капитали. Няма капитали, но няма и работа. Берлускони е доказан бизнес лидер. Защо не си поговорите на тази тема? И да решите кой не е прав — италианецът или вашият Велчев.

— Вас ще попитам: кой е прав?

— Ами сравнете ги. Берлускони се грижи и за Италия, а Велчев само за себе си.

— Но светът призна Милен Велчев като министър.

— Толкова по-зле за България.

— Не обичам намеците. Да не би да си е платил за това признание?

— Нека не задълбаваме повече. Помислете пак за предостъпването на иракския дълг към България в размер на два милиарда долара и как този ваш толкова успешен министър искаше да го „редуцира“ на 250 милиона долара...

— Ще помисля — прекъсна го раздражен Симеон Втори и обърна разговора към един колкото принципен, толкова и личен въпрос: — Вие познавате Спас Русев, нали?

— Да, познавам го.

— Заявили сте, че при формирането на моя кабинет той е оказвал настъпателно влияние. Това не е истина! Някои хора могат да извадят от вашите думи извода колко обвързан е моят син, княз Кирил, с този човек, а и с Милен Велчев и Николай Василев. Очаквам обяснението ви.

— Спас Русев не е икономически проблем, той е проблем на България. Народът не го е избирал, за да участва при формирането на правителството или за да му влияе. Но влиянието на този човек е вредно за България, на вас ли да обяснявам. Вие половин век сте били в изгнание и знаете колко е чувствителна емиграцията, ако човек на ДС и КГБ, после на неясния бизнес в Гърция, Иран и даже в САЩ изведнъж се окаже узурпатор на българското лоби по света. А това лоби вече се разклаща и дори започва да се отказва именно заради Спас Русев.

— Сериозно? — отби упрека с иронична усмивка Симеон Втори.

— Съвсем, дори вече ви обръщат гръб.

— Изглежда, сте решили да се скараме днес...

— Млъквам. Наговорих ви всичко това, защото ви уважавам като стоик за отечеството си и като европейски аристократ. Освен това вече обикнах вашата страна и не мога да гледам с безразличие как някои хора ѝ пакостят.

— И коя според вас е най-голямата беда в момента?

— Една от големите е издръжката на администрацията. Външният дълг на България е близо 12 милиарда долара, а брутният вътрешен продукт — 11 милиарда долара. От тях 2 милиарда долара отделяте за издръжка на администрацията. Излиза, че България е твърде богата, щом може да си позволи такъв лукс.

— Но именно Милен Велчев непрекъснато натиска колегите си от другите министерства да спрат с разхищенията и да намират източници за самофинансиране.

— Какво повече да ви кажа за успешния финансов министър? — усмихна се професор Владимир Квинт. — Навремето Тодор Живков превърна контрабандата в източник за валутни постъпления. Милен Велчев доведе „Краун Ейджънс“, позлати ги.

А англичаните се интересуват от митниците ви, за да се доберат до наркотрафика, който заплашва пряко Острова. Защо през България продължава да изтича дрога на Запад? Да не говорим за контрабандата с цигари, марков алкохол и жива плът. Във всичко това са замесени ваши депутати, ваши министри, ваши полицаи! Как така специалните служби ще оставят бандитите да се избиват помежду си! Не мога да си спомня нито едно разкрито демонстративно убийство, нито един от големите взривове или случаи на рекет. Колко от фалшификаторите на пари и документи продължават да си въртят черния бизнес? Как, докато не разчистите всичко това, можете да се надявате, че ще влезете в Европейския съюз?

Симеон Втори извърна глава, за да скрие очи от професора.

10.

Генерал Бойко Методиев Борисов, отлично сложеният навсякъде и във всичко мъжага, имаше по-висок рейтинг от царя. Постигна го за месеци. Готов беше да се откаже, ама не съвсем. Защото обичаше да го харесват. Дразнеше се, когато сравняваха популярността му с тази на царя. Симеон Втори пък гледаше понякога на полицаия едва ли не като на съперник. Сам не можеше да си обясни защо.

Преди пътищата им да се пресекат, Бойко Борисов вече имаше всичко, за което българският мъж мечтае — пари, жени, власт. И въпреки това се зарадва, когато му предложиха да охранява Тодор Първи от Правец. Да го пази само през деня; нощно време грижата щяха да имат верни хора от бившата ДС. Бойко Борисов не се обиди, това за него бе въпрос на чест. А когато го поканиха да поеме отговорността за цялата сигурност на Негово Величество Симеон Втори, той прие по-скоро от чувство за дълг, отколкото заради бизнес интерес. Изобщо не смяташе, че по този начин ще се превърне в слуга. За него доверието беше по-важно от богатството и благините на временната и крайно несигурна власт.

И той воюваше отдавна за това доверие. Успя в тепиха на средните като него бабаити, пред по-големите се усмихваше, според някои учтиво, според други — подмазвачески. Хората на Иван Костов и личното му ченге генерал Атанас Атанасов се опитаха да го вербуват. Не успяха. Беше вече достатъчно силен и финансово благодарение на рамото на жена си Цветелина Бориславова.

Симеон Втори направи пожарникаря, каратиста и бодигарда, както се казва, от раз генерал и главен секретар на МВР. Своите му завидяха, неприятелите се скриха в черупките си. Бойко Борисов се почувства велик, в очите на хората той се оглеждаше като Джингиби. Преследвани и наплашени от крадци и убийци, те припознаха в него родния Робин Худ. Малко бяха тези, които си задаваха въпроса: откъде изникна този спасител и закрилник и действително ли е толкова умен и решителен? Той беше винаги пръв на мястото на събитията и пръв си

позволяваше да съобщава и коментира това, до което службите се добираха.

Сега обаче Симеон Втори изобщо не направи опит да скрие недоволството си.

— Какво има да делите с министъра на финансите? — подхвана министър-председателят своя генерал.

— Нищо — не забави отговора си Бойко Борисов.

— Как нищо, той иска оставката ви?

Бойко Борисов нямаше вид на изненадан. Впери топлия си кафяв поглед в царя и изрече нещо, което отдавна беше заредил в главата си:

— Ако вие я поискате, господин премиер, ще я подам веднага. Тук съм заради вас.

— И все пак, генерале, крушката си има опашка.

— Милен Велчев се заяжда. За някаква моя кола и парите в банката на жена ми. Докладвал съм ви.

— А той?

— На колегите понамирисва. Господин премиер, нека моят министър и Велчев се разберат помежду си. Полицията не може да не следи и да не събира доказателства. Сам виждате какво става при тази тромава съдебна система.

— Ама за съжаление не ѝ е само това кусурът.

— Всички го виждат.

— Виждат го и в полицията.

— Така е. Но ние се чистим, а те си стоят.

— Досега основният проблем между МВР и Международния фонд е относно данъчната полиция.

— Според мен тя е излишна. Тогава от фонда да съкратят половината от главната си данъчна дирекция. „Агентите на короната“ са достатъчни на министър Велчев.

— Какво, и там ли понамирисва, както се изразихте?

— Не, англичаните си свършиха работата. Но под кожата им се завря лицето Димитър Толев, и то като подпомагащ ги в разузнаването. А той е поизцапан още от Пловдив — покрай турците, кюрдите и контрабандните канали на бившата ДС. Изобщо алчен, но и предан човек.

— Не очаквах това.

— За нас не е изненада. Чакаме го да цъфне.

— А тук, в София?

— Също. Особено на летището. Изобретателността на наркотрафикантите е безкрайна, какво ли не използват: маймуни, папагали, змии, книгите за Хари Потър и дори контейнери със сърдечни клапи за присаждане.

— Имат ли нещо общо със старите канали?

— Щафетата се предава от човек на човек. — Бойко Борисов замълча за миг, подсмихна се и изтърси: — Контрабандата е като публичен дом, сменят се само мадамите. А таксите и отчисленията за помагачите растат, разбира се.

Симеон Втори реши да влезе в тон с генерала:

— Няма ли сутеньори и сред полицаите?

— Има, особено сред икономическото направление на Националната служба за сигурност. Още плаче о.з. генерал Атанас Атанасов за нея.

— И каква е неговата роля?

— Щяхме да попитаме Поли Пантев и Макарона, ама Бог да ги прости.

— Не чисти ли полицията изгорелите си „съдружници“, генерале?

— Криминалните романи и американските екшъни не влияят на работата ми, господин премиер.

— То нашенските истории ги удариха в земята.

— И още ще ги засенчват.

— Какво, да не би да се задава нещо ново?

— И още как, при това съвсем наскоро. Пак с трупове.

Симеон Втори обаче като че ли не остана особено изненадан.

— Подайте си оставката — върна се неочаквано той към началото от срещата им.

— Имате я веднага — не се отметна от думата си генералът.

— Няма да ви я приема, но вие все пак я подайте.

— А министър Велчев?

— Той иска да покажете снимките от яхтата в Монако и този цирк около него да свърши. Но вие няма да сторите това, сещате се защо.

— Играе карти с Доктора, значи и той не иска.

— Разбира се. Но за скандала, генерале, сте виновен вие. Отмъстихте си. Сега пък аз ще го накарам да си подаде оставката и както казват младите, работата ще заспи.

— Как ще заспи? Не ви разбирам, господин премиер.

— Просто ще бъдете квит.

— А Доктора и Самоковеца?

— Ще ви трябват доказателства. Всъщност не е ли това новата ви голяма работа?

— Американците може да се засегнат, господин премиер.

— Ще видим. Научихте ли повече за Самсунга?

— Напредваме. Вече имаме пълното проследяване на старите канали на бившата ДС. Те не започват и не свършват с Веселин Балевски, който беше „съветник“ на Иван Костов. Дясната ръка на Иван Костов и Христо Бисеров в получаването на пари за СДС, ако трябва да бъдем точни, е Константин Димитров-Самоковеца. Замесени са и хора от НСБОП. Разполагаме със снимки на лица и джипове пред „двореца“ на Косъо, но всички са правени нощем. Колкото до Иван Тодоров-Доктора, той е продукт и на Спас Русев, мащабът му е целият свят.

— Не ми се виждате уплашен.

— Ще се справим, господин премиер, има и по-големи.

— Илия Павлов?

— Не.

— Васил Божков?

— Най-големият е Малкият Фатик, покръстен брат на Илия Павлов. Може би най-богатият човек в България.

— И как така?

— Те са цяла фамилия. Кюрди. Бащата, Големия Фатик, умря в Париж почти едновременно с Тодор Живков. Бяха съдружници. По-скоро Големия Фатик беше банката на Тодор Живков в България и на Запад.

С някои от делата на тази фамилия още дворцовото разузнаване беше запознало Симеон Втори. Историята с каптагона. Проиграните милиарди на България с участието, казват, на Андрей Луканов. Стариият Шабан, или Големия Фатик, бил агент на Американската агенция за борба с наркотиците ДЕА, както и на специалните служби на Световната здравна организация в Швейцария. Германската фирма

„Дегуста“ патентовала каптагона с парите на Шабан. Фатик-баща бил против наркотиците; инициатор бил на производството и разпространението на синтетичните психотропни вещества. Французи и американци му имали уважението и навярно с тяхна помощ печелел при продажбата и контрабандата с оръжие в Третия свят.

В България Симеон Втори научи още подробности. Семейство Шабан, или Тюркмен, пристигнало в България през седемдесетте години, получило българско гражданство и се настанило да живее в Бояна, недалеч от Тодор Живков. То било главен дистрибутор на „Кинтекс“, активен сътрудник на ДС и френското разузнаване. Старият Фатик бил довереник на Георги Найденов — „Тексим“. Двамата изкупували на безценица социалистическа валута и с чували я товарели на кораби. После с нея се разплащали в брой в така наречените социалистически страни за стоки, чиято цена в конвертируема валута била десеторно по-висока. Спечелили шест милиарда щатски долара за по-малко от пет години. Руснаците ги усетили и Найденов влязъл в затвора, а Големия Фатик се прибрал в Париж, понеже работел още и за ГРУ при Генералния щаб на съветската армия. Малкият Фатик останал да се лигави в България, покровителстван от личните хора на Живков в ДС. Ала турската МИТ също не спяла и била издала в Истанбул смъртна присъда на Шабан.

— Има ли нещо общо Малкият Фатик със задаващата се „нова работа“? — попита Симеон Втори.

— Не, той се занимава с крадени коли. Цялото семейство ползва български, германски, украински, сирийски и турски паспорти, при това съвсем редовни.

— Автоджамбазлъкът им не е ли прикритие? Казвали са ми, че през 1994 г. в Хасково са се пресекли пътищата на Иван Тодоров-Доктора и Милослав Кръстев, който пък бил незаконен син на Шабан. Говори се, че Малкият Фатик има пръст във взривяването на бронирания мерцедес на Иван Тодоров-Доктора.

— Случайност, господин премиер.

— И това, че шофьорът на Доктора, който умря вместо него, му е препоръчан от човек на Малкият Фатик, ли е случайност?

— Да, както и че този шофьор, бай Йордан Спасков, е бившият личен шофьор на Огнян Дойнов. Щом ви казвам, господин премиер, значи е така.

— И какво би променило мнението ви, генерале?

— Ако скоро убият Малкият Фатик.

Симеон Втори потръпна:

— Вече убиха Илия Павлов. Някаква ужасна серия ли тече, генерале? Кой е следващият?

Бойко Борисов почеса небръснатата си буза.

— Може би Милен Велчев.

— А има ли защо?

— Има.

Двамата потънаха в мислите си. Пръв се окопоти министър-председателят и сякаш забравил тежкия разговор, се усмихна на генерала:

— Бях ви помолил за една справка във връзка с проектозакона, който предстои да бъде внесен в Народното събрание.

— Не я взех със себе си, прощавайте. Веднага щом свършим, ще ви я изпратя.

— Няма нужда, просто ми разкажете каквото трябва. Моята памет още ми служи вярно.

— Става дума за едно лично разследване на генерал Григор Шопов, шеф на бившата ДС, против академик Атанас Малеев, чийто зет беше Тодор Живков, и срещу професор Александър Чирков за неотчетени 80 милиона долара от търговия с човешки органи. Имало даже прокурорска проверка, извършена от следователя при Главна прокуратура Николай Орешаров, за ползване на живи донори — осъдени на смърт хора, за които са издавани смъртни актове, че са разстреляни, а всъщност са били прехвърляни нелегално през границата и продавани в чужбина.

— Чудя ви се, генерале, как можете спокойно да говорите за тези неща. Аз целият настръхнах.

— Свикнал съм, господин премиер.

— Нима с подобен ужас може да се свикне?

— Следствието е прекратено, забравете. Имаше едно време страховит филм с такова заглавие.

— Но това не е лош сън или филм за някой като Изкормвана, как може да се забрави?

— Събраните доказателства са унищожени по височайше разпореждане. От проведеното следствие е останало дело за

неотчетени пари, грешки и недобори при търговията със сърдечни клапи, само по този повод по-късно академик Малеев и професор Чирков са били разпитвани.

— А ако някой в бъдеще поиска да инвестира в създаването на няколко модерни клиники за мъртви и живи донори, които да поддържат банка с човешки органи за спешни трансплантации?

— Щом това ще помогне за спасяването на човешки живот. Не бива в гроба да се закопават органи, които още са годни.

— Как обаче ще се докаже категорично, че те са взети от умрял човек?

— Прави се протокол, подписват се няколко лекари. Аз вече съм дал съгласието си да бъда полезен и след смъртта си.

— А сигурен ли сте, че няма нарочно да ви убият?

Генералът реагира с широка усмивка.

— Всичко е възможно. В Турция от един бъбрек можеш да си докараш 2700 долара. Докато един индийски или иракски бъбрек се спазарява за 1000 долара. Богатият клиент после ще заплати за него 150 хиляди долара.

— Не ви ли се струва, че ставате малко циничен, генерале?

— Във всеки случай доста по-малко от онзи свещеник в Мексико, който при посредничеството си е поискал един милион долара за бъбрек, за да се спаси животът на милиардер.

— А оня, дето няма дори хиляда долара?

— Погледнете, господин премиер, истината в очите. Из цяла Източна Европа никнат частни клиники. Големи лекари от Западна Европа обсъждат с местни бизнесмени проекти за строеж на болници уж за трансплантация на органи. Защо? Хората са толкова бедни, гладни и отчаяни, че продават телата си на части. В Щатите отдавна работи специална група по проблемите на международния трафик с човешки органи. Знаете ли, че фундаменталистският ислям не допуска трансплантация на органи, взети от мъртъвци, но разрешава донорите да бъдат живи хора?

— Предполагам, както и че модерните центрове за трансплантация в Израел бездействат навярно заради тълкуванията на ортодоксалния юдаизъм.

— Може и да не бездействат чак толкова. Интерпол е наясно, че стотици израелци пътуват на малки групи по линия на

„трансплантационния туризъм“ до Турция, Молдова, Русия и навсякъде, където отчаяни от мизерията продават на части собствените си тела. Другаде пък разчитат на изобилие от мъртви донори заради недотам прецизните и формални процедури при констатиране на мозъчна смърт. Най-активна в това отношение е Южноафриканската република; знаете, че професор Бернар направи първото сполучливо присаждане на човешко сърце. Там частните клиники за трансплантации приличали на многозвездни луксозни хотели.

Бойко Борисов помълча, после попита:

— Как ви се струва, не се ли появява един вид „медицински апартейд“, който разделя човечеството на доставчици и потребители на органи, отново на милиарди и на шепа хора, колкото са в състояние да си го позволят?

— Където има търсене, възниква и пазар. За съжаление, генерале, убийствената мизерия, в която живеят повечето хора по света, ги превръща в потенциални донори и в същото време списъкът на чакащите за трансплантация сигурно нараства всекидневно. А повисокото качество на органите от живи донори превръща търговията с тях в неустойимо изкушение. Медицинските власти по света ще направят по-добре, ако легализират този бизнес и наложат регулации върху него, вместо с бездействието си да създават условия той да се превръща във все по-добре организирана престъпност.

— Значи да си мълчим? — дръпна се предизвикателно генералът.

— Не, разбира се, но я по-добре ми кажете: ще дочакаме ли разкриването на поне едно от мафиотските демонстративни убийства на босове?

Бойко Борисов реши да отговори като човек, чиято оставка вече се подава от джоба:

— Предполагам, очаквате истината.

— Разбира се.

— В такъв случай — едва ли.

— Очаквам да ми обясните защо?

— Това е престъпност, привнесена отвън. Идват. Бум! И си заминават по канали, по-сигурни и от контрабандните.

— Но убиват българи, и то на наша територия.

— От една страна! Големите пари, от друга, се правят навън, тук просто се разчистват сметки.

- Понеже е по-лесно и безнаказано, така ли, генерале.
- Общо взето.
- Критикуват ме, че полицията е безсилна.
- Защо вас, най-напред аз трябва да отговарям.
- Тогава малко правите.
- Щом казвате — наведе глава генералът. Царят-премиер му протегна ръка за раздяла.
Засега.

11.

Разликата между Милен Велчев и министър-председателят беше двайсет и девет години. При всяка среща младият министър на финансите изпитваше някаква необяснима боязън от Симеон Втори. Така беше и преди тази тяхна среща, само дето сега се оказа, че е имало защо. Още до вратата финансовият министър чу:

— Искам, господин Велчев, да си подадете оставката. — Гласът на министър-председателят беше съвсем тих и спокоен. — Ще ви кажа и причината: вместо да намалява, външният ни дълг нараства.

Страните на Милен Велчев пламнаха като след два бързи шамара. Присъдата на началството му дойде изневиделица. Светлите очи на младия финансист направо се изцъклиха. Ала той наистина беше добър играч и предпочете да замълчи колкото се може по-дълго. Съперникът в такъв случай почти винаги остава респектиран, а и се печели време за обмисляне на следващите възможни ходове. Само че Симеон Втори също владееше играта с паузите, при това по-отдавна. Сините очи на премиера застинаха в стъклена студенина. А когато Милен Велчев се реши да отвори уста, шефът му го изпревари и го накара да глътне думите си.

— Преди време вие ме заплашвахте с оставката си. Твърдахте, че сте били свършили по-голямата част от работата си и следва да си заминете. Всъщност искахте да ме изоставите сам.

Симеон Втори направи нова пауза, достатъчно дълга, за да чуе каква ще бъде първата реакция на младия министър. Милен Велчев само дето не проплака:

— Знае ли княз Кирил за намерението ви, господин премиер?

— Можете да му се оплачете. Не се и съмнявам, че ще го сторите. Повтаряте се, господин Велчев!

— Какво искате да кажете?

Двамата стояха още прави. Симеон Втори не обичаше да води важни разговори на крак, но Милен Велчев така и не получи покана да седне. Лицето на министър-председателя остана каменно.

— Поискахте оставката на генерал Бойко Борисов заради едни нищо и никакви снимки на някаква си яхта. Банална история. Изложихте и княз Кирил. Сега пък вие можете да предизвестите медиите за оставката си, преди да съм я приел. Съгласен ли сте? — попита премиерът, но тонът му заповядваше: „Нямаш избор, това е положението!“

Наистина няма мърдане, мина през ума на изплашения Милен Велчев.

— Щом сте го решили. Сигурен ли сте, че не ви подвеждат?

— Абсолютно! Затворих устата на Бойко Борисов. Дори Ахмед Доган ще ви даде шанс. Но вие с това „Новото време“ много се разпищолихте. Грозно е да чуваш как крадецът вика: „Дръжте крадеца!“

— Ние не сме крадци, господин премиер. Ние просто искаме да наложим нова политика.

— И как по-конкретно смятате да я наложите? Комунистите наричаха кражбата присвояване. Някой да им повярва? Защо според вас си отиде Гати ал Джебури? Защо позволявате на заместника ви Красимир Катев да се хвали, че бил изпълнил задачата си в министерството за две години вместо за четири. Кого баламосвате, господин Велчев?

— Не всички мислят така.

Симеон Втори се ядоса още повече.

— Какво правим, за да работят повече българи? Защо вземаме само от данъкоплатците, а не можем да приберем нищо от външните длъжници. Правим внос на енергоносители за 2 милиарда долара, а изнасяме за Русия стоки едва за 200 милиона. Смят ни се.

— Финансите са само част от икономиката. Най-деликатната! Как да инвестираме в бизнес от фискалния резерв, като още сме в борд?

— Тогава намерете пари отвън.

— Какво да заложим?

— Амнистирайте изнесените капитали.

— Още повече ще ни обвинят за връзки с мафията.

— Берлускони мафиот ли е?

— Така твърдят. И без това намекват и приказват за мен какво ли не дори такива като генерал Борисов.

— Наистина ли сте само лично богат?

— Имам документ и за сервиза за кафе вкъщи.

— Сам се хвалите с какво разполагате, при това не в кухнята, а в банките.

— Мога да ви се закълна, че не съм злоупотребил с нищо. Готов съм да се подложам на пълна проверка.

— Утре на изборите ще ни е проверката. Италианците живеят добре и гласуват за Берлускони. Това е политиката, която искат хората, господин Велчев, а вие се оправдавате, кълнете. Успешният министър на финансите, който се бои от полицията.

Последните думи засегнаха достойнството на младия мъж. Той презираше и ненавиждаше Бойко Борисов. И вече беше готов сам да си хвърли оставката. Симеон Втори усети това на мига и най-сетне предложи да седнат.

— Мисля, че България не е толкова бедна. И двамата имаме изход.

— Как двамата?

— Вие отговаряте само пред мен и аз решавам. На колко милиарда щатски долара възлиза националният ни ресурс в БНБ и търговските банки?

— Вие знаете — 8 милиарда и 400 милиона долара. Но по-голямата му част е в чужбина. — Финансовият министър все още беше като на тръни.

— Това е огромен ресурс! — Не е ли възможно да използваме поне част от него, да кажем, 2 милиарда долара, които да инвестираме в нашата икономика?

— Не че е невъзможно... Но собствеността на капитала на търговските банки е променена, те вече не са наши, а чужди. Чрез приватизацията се извърши същото и в останалите кредитни, финансови, застрахователни и други институции.

Симеон Втори нервно кимна с глава.

— Значи нашите и чуждите финансови средства не се използват рационално.

— Защо мислите така, господин премиер?

— Прозрачно ясно е! БНБ държи резерва си изключително в чужбина. Също и частта от депозитите „Нефинансови институции/фирми и граждани“. Винаги е имало участие на чуждия капитал в

България, още от началото на Третото българско царство. Сигурно сте чували за търговската банка на Атанас Буров. Колкото и да не е бил съгласен с политиката на царя, този български банкер и финансист, при това и политик — натърти Симеон Втори, — не е разрешавал доминиращото участие на чужд капитал дори по времето на Хитлер и немските пари. Защо?

— Да не забравяме, че българският лев тогава е бил конвертируем. Така съм чувал, докато проучвах този период — боцна на свой ред шефа си засегнатият от подмятането Милен Велчев. — Преминаването на страната към валутен борд промени функциите на централната банка. БНБ не предоставя кредити на останалите банки. Или може да ги отпуска в лева на платежоспособна банка за срок не по-дълъг от три месеца, при напълно обезпечение със залог от злато, чуждестранна валута и бързо ликвидни активи. По същество се касае не за кредит, а за саупова операция, която може да бъде извършена и от друга кредитна или финансова институция.

— Хайде да не го усукваме. За какво говори това пласиране на валута зад границата? Печелим или губим, след като почти 43 процента от депозитите на България се намират в чуждестранни банки?

— Ами... — въздъхна финансовият министър — при това положение търговските банки, които не са наши, изнасят зад граница съвсем безконтролно националния ни ресурс, без това изобщо да влиза в обсега на полезрение на централната банка.

— А и БНБ го прави — усмихна се горчиво Симеон Втори. — И при каква годишна лихва?

— Един до един и половина процента.

— Следователно националният ни финансов ресурс, който изнасяте в чужбина, работи твърде евтино за България. И ние поддържаме чужди икономики, докато нашата линее.

— Не съм съгласен.

— Такава е логиката на фактите. Част от евтино изнасяните финансови ресурси на България се връщат обратно в чуждите у нас търговски банки под формата на специални програми главно за дребно банкиране, тоест за потребителски кредити, по които от българските домакинства и граждани се събират лихви средно от 15 процента

годишно. Очаквате ли, господин министър, тези двойно ощетявани граждани да гласуват за нас?

— И главният виновник за това ще бъда аз, както излиза, най-неуспешният министър на финансите — жегна се пак Милен Велчев.

— Защо се сърдите? Има и друго. Подкрепяте за гуверньор Иван Искров.

— Вие за Светослав Гаврийски ли сте?

— Против двамата съм.

— Защо?

— За всичко дотук вие не носите вина, то ви е наследство. Гаврийски именно наложи консервативното управление на международните резерви на България, пласирането им зад граница срещу нищо. Както и контрола на БНБ над чуждите търговски банки.

— А резервите ви към Иван Искров?

— Той предлага да продължава същото. Както и да рефинансира търговските банки от фискалния резерв. Вие имате ли представа кой е Иван Искров?

— Шеф на бюджетната комисия в парламента.

— Там, уви, повечето са произволно съчетание. И аз съм виновен, че се оставих да ме подведат. За другото ви питам?

— Предпочитам да го чуя от вас.

— Натякват ми, че Иван Искров навсякъде, където е бил, се е провалял като banker — в ДСК, банка „Росексим“ и така нататък. Други твърдят, че скокът в кариерата си — от редови инспектор на провинциален клон направо в централното управление — дължал на тъста си, генерал на Тодор Живков.

— Не зная.

— А го лансирате. И не само това. Имало данни, че е свързан с депутатата Цветелин Кънчев, така наречения Дон Цеци, дето беше в затвора.

— И за мен имало някакви данни, че съм свързан с мафиоти — нацупи се Милен Велчев.

— Но за вас няма нищо доказано, докато Кънчев беше осъден.

— Чудя се и все още не мога да свикна с това — някой казал, друг подхвърлил, журналисти се занимават с разследвания, вместо това да върши съдебната власт, този бил човек на онзи и така до безкрай...

— В „Мерил Линч“ по-различно ли беше?

— Да.

— А знаете ли защо?

— Хората се уважават.

— Или по-скоро не ви познават.

— Обиждате ме.

— Извинявайте.

Каквито и упреци да имаше Симеон Втори към работата на своя финансов министър, той гледаше на него и с очите на баща: критикуваше го, но и искаше да му вдъхне повече уважение и отговорност към работата. Старият лъв беше човек на честта и дълга, той работеше за успеха не само на себе си, но и за другите и работеше така, че хората да го запомнят. Царят не хранеше илюзии, че младите лъвчета бяха от друга порода: машинките в главата им не преставаха да цъкат, дори в миговете на удоволствия те отчитаха ползата и очакваха дивиденди. Нямаше да се изненада много, ако след време тези, които беше повдигнал, за да подишат друг въздух, му кажеха — вашето време, старче, безвъзвратно е отминало; да ми го хвърлят без никакъв страх, че предизвикват съдбата, тъй като и на тях няма да се размине остаряването и един ден нагло могат да им заявят същото.

— Има една хубава поговорка: „Вода газим, жадни ходим.“ Напълно се отнася и за нашия случай. Правим пари, изнасяме ги на ниска лихва в чужди банки и те хранят други икономики, а тук, в България, чакаме да ни подхвърлят част от тях срещу убийствени лихви. Накъде сме се запътили тогава?

— Там приходите са сигурни.

— Никой не е спечелил без риск, момче! — въздъхна Симеон Втори. — Само смъртта е сигурна. Забравете за оставката и работете за България!

12.

Симеон Втори се чудеше какво толкова все го влече към Стефан Софийански. След време обаче се усети, че всъщност онзи непрекъснато му се навираше в очите и му пресичаше пътя при всеки сгоден случай. Софийански се натискаше да говори на лошия си немски, докато царят мислеше на френски и предпочиташе да общува със сънародниците си в Мадрид и особено сега, в София, на български, макар противниците му да казваха, че го владее посредствено. Не му се нравеше и това, че столичният кмет, за кратко и служебен премиер, непрекъснато го титулуваше. Прочутата усмивка на Софийански, която сигурно му беше донесла гласове за двукратната му победа на столичните избори, също не очароваше Симеон Втори. Струваше му се заучена, дори на моменти едва ли не палячовска. Разбира се, един кмет може да стане отново министър-председател, да го изберат дори за президент. Примерът не беше далече — Жак Ширак. С каква безскрупулна корупция бившият мер на Париж си разчисти пътя до върховната власт на Петата република на французите! Симеон Втори и Жак Ширак взаимно се презираха. И все пак в политиката всичко може да се случи, макар да говорят, че е като разпуснатата жена, тя крие своите очарователни изненади.

Стефан Софийански попита, без да му трепне окото:

— Доволен ли сте, Ваше Величество?

Възпитанието на Симеон Втори го задължи да отговори, макар вече да съжаляваше, че бе приел поканата на кмета да обядват в „Къщата с часовника“.

— Ще ме подсетите ли от какво?

— От подаръка. Или не ви харесва?

Тези думи прозвучаха двусмислено на фона на едва ли не всенародните коментари около връщането на част от царските семейни имоти. Ала Симеон Втори знаеше как следва да се реагира на подобна двусмисленост.

— Голям жест към един вече шейсет и шест годишен, достатъчно стар човек. Благодарен съм ви — усмихна се царят.

С унилата си усмивка Стефан Софиянски му заприлича на бързо остаряло момче.

— То и аз... Нали човек като мене петдесетте...

На Симеон Втори не му се водеха банални разговори. Двамата бяха наистина в заведение, на маса, но като премиер със столичен кмет. И той побърза да прекъсне състареното момче с постоянната усмивка:

— На вашата възраст политикът вече е достатъчно мъдър и опитен за всичко. Ето, аз ви виждам отново като бъдещ министър-председател, защо не и президент.

— Аз пък, Ваше Величество, си мисля дали няма да е по-добре, ако се откажа от борбата за кмет.

— Не се предавайте. Аз също се питам: защо пък да не подкрепя тъкмо вас?

Челото на Стефан Софиянски като че ли се сви. И той изплю камъчето:

— Не искам да се повтори играта с Петър Стоянов.

— Съжалявам, че мислите така. Провали го Иван Костов и вие би трябвало най-добре да го знаете. НДСВ наистина все още търси своя силен кандидат.

— За президентските така и не намерихте.

— Заради това спечели Георги Първанов.

— Можехте на негово място да бъдете вие, Ваше Величество.

— Знаете кой пак попречи — Иван Костов.

— Но и Петър Стоянов.

— Може би. Да допуснем. Не обичам да лъжа и да демагогствам, господин кмете.

— Тогава партията ви...

— Чия партия? — трепна царят. — Нямахте тогава такава партия.

— А сега?

— НДСВ е още в пелени.

— НДСВ сте вие, Ваше Величество, и децата го знаят.

— Ще ви кажа съвсем честно, дори да ви се стори нетактично и даже в моя вреда: бедите в управлението на България произтичат от партийните борби. Целта е една и ясна — благоденствието на

българския народ. Ето вече тринайсет години тъпчем на едно място. А хората ни работят. Изглежда, няма кой да ги управлява както трябва.

— Властта не е панацея. Виждаме партията, а забравяме личността.

— Например вие, сравняват ви с Юрий Лужков. Нали така се наричаше московският кмет?

— София не е Москва. Толкова много направих. А днес искат промяна.

— Но сякаш наистина няма кой да ви измести.

— Ще се намери — въздъхна Стефан Софийски. — Ето вашия приятел Андрей Гюрковски.

— Той не е съгласен с работата на правителството и на парламента.

— Излиза, че и с политиката ви.

— Може би.

— Сигурно защото е технократ и бизнесмен.

— Но не и политик.

— Толкова по-добре. Знаете кой е най-сполучливият кмет на София. Инженер Иван Иванов. Една улица вече носи неговото име.

— А вие?

— Имам партия. Ще се отдам на политиката.

— Няма ли да ви подкрепи отново СДС?

— Едва ли. Те провалиха най-сериозния ми съперник, Пламен Орешарски, за мене ли ще гласуват?

— Не е ли нарочно?

— Съмнявам се. Откровеност за доверие, Ваше Величество: Надежда Михайлова ликвидира СДС. И това е игра пак на Иван Костов.

— Не сте ли приятели?

— Има ли такива в политиката?

— Ето ние с вас.

Стефан Софийски не пропусна да се възползва от момента:

— Доволен ли сте от икономическия екип на правителството?

Симеон Втори преглътна и отби въпроса:

— Какво е мнението ви за Красимир Ангарски?

— Бяхме в един екип с Иван Костов.

— Добър banker ли е?

- По-скоро сполучлив.
- Това определение ме дразни.
- Но и вие го употребявате.
- Хайде да вървим напъряко! Става ли Красимир Ангарски за министър на финансите или най-малкото за гуверньор на БНБ?
- Вече са го лъгали.
- А в екип с вас?
- Малко се раздалечихме. Много е работлив, но, от друга страна, липсва му политическа визия. Защо ме разпитвате?
- Не бързайте! Някой може да помисли, че ви каня за министър-председател.
- А вие?
- Мога ли да ви имам напълно доверие?
- Обиждате ме.
- Някои от момченцата на „Новото време“ се изкушават и си шепнат, че могат да лансират Милен Велчев за министър-председател в едно следващо правителство.
- И защо?
- За да не загубят властта, ясно е като бял ден.
- А ДПС и БСП?
- Вече не съм ли национално обединяваща фигура?
- Загубихте доста, Ваше Величество.
- Да не би и вие да ме посъветвате да се върна в Мадрид, както вече някои политици и синдикалисти?
- Ще бъде грешка. Непоправима. Все едно сам да се погребете.
- Вашият съвет?
- Нов кмет на София, нов икономически екип на правителството и нови парламентарни избори, но за Велико народно събрание.
- Само не ми казвайте и да се върнем към монархията.
- Не, вие ще си останете министър-председател.
- Вие, господин кмете, да не би нещо? — мръдна едва забележимо с пръсти царят. — Защото на мене са ми го казвали...
- Най-безболезнено е и двамата да се оттеглим.
- Тогава Бог да пази България!
- Комунистите са на друго мнение.

— Отново нищо няма да направят. Светът върви надясно. На българите най-много им пречат партиите. Не се ли убедихте сам, след като си създадохте и лична партия?

Кметът на столицата се запита дали царят не се възползва от неговата откровеност, за да го разиграва. Като се засмя тихо, съвсем аристократично, Симеон Втори отново смени темата:

— Познавате ли съчиненията на Иван Хаджийски?

Май наистина си играе с него някаква игричка, рече си Стефан Софийски. Защо обръща приказка към книгите на социолога марксист, когото комунистите тачеха като голям народопсихолог. Кметът реши да се измъкне хъшлашки:

— Не мога да си спомня. От него ли беше „Овчарчето Калитко“?

— Не, това е повест от Иван Хаджимарчев. Добър писател, забавлявах се с него още като юноша. Както и да е, Хаджийски разглежда пороците на управляващите след Освобождението. „Дадохме на чиновниците високи заплати, по-високи от тези в Италия, за да ги освободим от изкушението да вземат подкуп. Но в опозиция или на власт, те продължаваха да вземат комисиони. За земя, парцели или лиценз и забогатяваха.“

— То и Тодор Живков се правеше на разтревожен от корупцията. Говореше за малка и голяма правда. После целият ужас лъсна...

— Ами вашият приятел Антоан Николов?

— Той си даде сам оставката. — Стефан Софийски в този момент съвсем не изглеждаше като усмихнат роден щастливец.

— Защото няма повече от едно заседание на Столичната голяма община. Не ви ли се струва, че той бяга?

— Негова работа — побърза да се разграничи Софийски със стиснати устни.

— Знаете ли какво е кронизъм? — започна пак със задачките си Симеон Втори, ала като разбра, че няма да получи отговор, продължи:

— Това са приятелските връзки. А непотизъм? Служебно покровителство на роднини и близки. Както и протекционизъм и клиентелизъм...

— Предпочитам да не говорим за това, което някои критикуват — Христо Бисеров и Иван Костов, още по-малко за Евгени Бакърджиев.

— А за непозволеното лобиране и дори приемане на закони в услуга на лични или частно корпоративни интереси?

— Моето мнение е, че от политическите лидери трябва да се търси отговорност, когато осигуряват работа на един или друг човек за сметка на получаване на бъдещи облаги.

Симеон Втори продължи, сякаш не го беше чул:

— Любопитно ми беше дали се води някаква статистика за подкупите в България. Оказа се, че има официална. И според нея всеки месец в България се дават двайсет хиляди подкупа. Нека ви попитам още нещо: знаете ли какво е това когнитивно несъответствие?

— Днес май съм на нещо като изпит. Защо ме засипвате с тези въпроси?

— Защото ми се иска да говорим за полезни неща, щом се колебая дали да не ви поверя истинската си икономическа политика. Когнитивно несъответствие е това, което правят, и това, в което вярват политиците.

— Следователно?... — дистанцира се Стефан Софийски.

— Следователно — продължи Симеон Втори — може лесно да се забогатява и да се получават блага не чрез работа, а чрез неправомерни действия. На всички отвън е ясно, че нагласите за корупция трудно се разпознават. Този същият Иван Хаджийски, в случая няма значение какво е било отношението му към двореца, обяснява това с теорията на когнитивния дисонанс: когато убежденията и действията си противоречат — нещо като в приказката за този, когото трябва да слушаме какво ни говори, но да не го гледаме какво прави.

Стефан Софийски усети накъде бие царят и реши да свали картите:

— Тъкмо с това се опитват да ви злепоставят Бойко Борисов и Милен Велчев, като ви заплашват с оставките си.

— Не, вие! Трябва незабавно да последвате Антоан Николов и да си подадете оставката като столичен кмет.

— Може би той имаше основания...

— Вашите са много повече.

— Не прекалявате ли, Ваше Величество, с играта си с мен? Не смятам, че съм го заслужил.

— Тогава нека направим един тест. В държавите с нормално право, сигурно знаете, когато се установи, че даден субект харчи повече от допустимите си приходи, горницата се приема за нечисти пари. Готов ли сте да проверим как стоят нещата при вас?

— Веднага! — отговори тутакси Софийански. — Винаги и за всичко на ваше разположение.

Симеон Втори втренчи хищен поглед в градоначалника. Стефан Софийански издържа, без да трепне. И се разбраха мълчаливо.

— Значи сте готов? — попита почти ласкаво царят. — Тогава да подготвя предложението си до президента.

— За какво?

Симеон Втори се облегна в стола и рече с най-обикновен глас:

— За премиер на следващото правителство.

13.

Симеон Втори покани на разговор на четири очи следователя Ангелов — шеф на икономическия отдел на Националната следствена служба.

— Готов ли сте, господин Ангелов, на един стопроцентово откровен разговор?

— Абсолютно!

— В такъв случай да я караме направо. Първият ми въпрос е: как бяха провалени българските банки?

— Започна се с изместването на основните акционери чрез увеличаването на капитала.

— И как по-точно ставаше това?

— Отива доверен приятел при шефа на банката, той му отпуска неколкостотин милиона кредит и с тях приятелят купува мажоритарния пакет акции на банката. Капиталът на трезора се увеличава, а участието на досегашните акционери се намалява стотици пъти. Днес никой не знае у кого отидоха банковите активи на бившите държавни фирми. Кой ги придоби, инвестира ли ги в нещо, изнесе ли ги в чужбина?

— Няма ли анализ на централната банка — БНБ, — кредитни регистри?

— От началото на прехода — 1990 — 1991 г. — до днес не е правен сериозен финансово-икономически анализ на състоянието в държавата, господин Сакскобургготски. Пъръв плах опит прави БНБ през 1993 г. в така наречената „Бяла книга“. В нея са описани и анализирани част от настъпващите процеси на реорганизация в банковия сектор и очертаващите се опасни тенденции. Умишлено или не, опитът на БНБ отпреди десет години „заспа“. През 1996 г. 16 банки се сринаха, но никой не отрони и дума за ролята на заемния капитал.

Царят почувства как се изприщва; отвътре всичко го засърбя.

— А така наречените „кредитни милионери“?

— И за тях се появи книга. Но досега няма отговор къде са техните пари. Може би защото никой не ги търси.

— И какво правеше през това време изпълнителната и законодателната власт, например вие и хората около вас?

— Писахме сигнали. Сега някои си умиват ръцете с Международния валутен фонд, той решил, че банките са много и част от тях трябвало да фалират. Не е вярно. Твърдят го тези, които отмъкнаха парите. Освен това е и абсурдно, като се имат предвид условията за развитие на банковия ни сектор. Икономиката и банките са скачени съдове. Няма пари, ето ви го и срива на стопанството. Няма единна информационна система между институциите, в това число и кредитен регистър в банковия сектор — ето ви условията за безнаказано далавераджийство — така бяха регистрирани хиляди фирми фантоми и псевдоикономически субекти...

— Но измами е имало още по времето на Тодор Живков? — прекъсна го Симеон Втори.

— Разбира се, че е имало, но са били по-дребни гешефти. А фирми фантоми и в момента се регистрират. Измислени доктори и производители на картофи богатейт! Откъде са им големите пари? И това ако не е абсурд! Банка се слива с фирма-фантом. Случаят с Българската земеделска и промишлена банка — Орсовата банка. Сливенският окръжен съд регистрира сливането, ден-два по-късно неизвестни, но не и случайни хора натоварват на камион документите на банката и ги покриват. Тази работа не може да стане без участието на полицията, нали? Следствието започва без нито едно доказателство. Веска Меджидиева ще се скъса да ни се смее в Южноафриканската република, а когато дойдат да я интервюират от някоя българска медия, става сериозна и твърди — невинна съм! Властта има и друг голям грях — освен че не попречи на развихрянето на пирамидите, допусна събраните от тях пари да бъдат изнесени в чужбина, но вече в реални банки. Направо пример за учебник как се изпират пари.

— Има ли шанс такива като Иван Тодоров-Доктора и Константин Димитров-Самоковеца да бъдат привлечени под отговорност?

— Има, но немного голям. Данните са предостатъчно, но доказателствата се промиват от фирми-бушони. Тръгваме от фирмата-майка, тя наистина произвежда, събира и продава картофи, може дори да се занимава с научноизследователска, инженерингова и

консултантска дейност, с търговия с отпадъци, със захар, петрол, слънчоглед и пшеница, мебели, детски играчки и екзотични животинки. Към една такава реално съществуваща фирма се прикачват фантомни фирми-бушони. Това са фирми без дейност, които са създадени с единствената цел пране на пари с фалшиви или подправени документи. Пред банките се посочват фиктивни основания за плащания. Те дори искат и получават кредити, уж че се нуждаят от тях, а в действителност, ако ги хванат с нечисти пари, те посочват заема, който след време връщат от друга далавера.

— И в това отношение ли имаме примери, готови за учебник?

— Колкото щете! Може би най-яркият от тях е как се източваше данъкът добавена стойност с фиктивни експортни сделки. Ние открай време сме прочути с розовото си масло. Сега се прочухме и като най-големия износител на розова вода в света. Количеството ѝ по документи е, кажи-речи, колкото Черно море. Такива „световни шампиони“ сме и по производство на микропроцесорни платки. И държавата им плаща. Фирмите-фантоми изсмукват като пиявици финансовата система. Това няма да се допуска, ако при създаването на една нова фирма данните за нея и за собствениците ѝ постъпват както в данъчните, така и в службите за специален контрол. Тогава търсим почтения търговец Доктора и не по-малко почтения картофопроизводител Самоковеца, но попадаме на веригите от кухи факти.

— Фирмите-фантоми не са ли техни?

— Може и да участват, но те нямат дейност, а носят пари. Вижте, в държавите с нормално право, когато се установи, че даден субект харчи повече от приходите си, горницата се приема за нечисти пари. Колкото можем да осъдим Славчо Христов и Веска Меджидиева, толкова са ни и шансовете да привлечем под отговорност Доктора и Самоковеца.

— Безнаказаността не може да вирее без законовите чадъри.

— О, такива „чадъри“ колкото щете. Поредния го отварят промените в Наказателно-процесуалния кодекс. Всички знаем, че основните източници за мръсни пари са наркотрафикът, контрабандата и търговията с хора. Това е най-организираната престъпност, срещу която трябва да се противодейства още по-организирано. Но юнаците имат свои момчета в парламента, на които са платили не само за да

влязат, но и да „правят“ закони, които да ги защитават. Как е възможно контрабандата да се разследва от дознатели в митниците, където поради големия документооборот се вършат документни престъпления? Да не говорим, че в контрабандата не могат да не участват митничари.

— А би трябвало да говорим и да не спираме, докато не променим нещата.

— Така е по принцип. Какво постигнахме обаче с критиките, че текстовете „износ на валута“ и „пране на пари“ не са прецизни в непекато. Ако наркопари бъдат изнесени, наказанието е от 5 до 15 години, ако бъдат изпрани — от 15 до 30 години. И какво излиза? Ако успееш да внушиш на съда, че си изнесъл наркопари, но не си ги изпрал, получаващ по-малко наказание като бонус. Влизаш за 6 — 7 години, излежаваш 4 — 5, дори по-малко, излизаш и започваш да си харчиш на светло... Някога бившият депутат Венцислав Димитров, когото вие едва не издигнахте отново, сподели пред приятели в заведение, че цената на една умна икономическа дупчица в закона е куфарче в зелено.

Следователят млъкна, запали цигара и погледна въпросително Симеон Втори.

— Поискахте да говорим съвсем откровено...

— Да, и съм ви благодарен за това.

— Можем ли да продължим в този дух?

— Разбира се, каквото и да имате наум.

— Аз, господин Саксбургготски, си обичам професията и препрочитам по нещо, свързано с нея, и от историята. Баща ви, цар Борис Трети, също е имал проблеми с организираната престъпност, когато законовите паяжини са задържали дребните мухи, а едрите са я пробивали, както си искат. Вие нали сте се срещали с Ванче Михайлов?

— Не помня. Струва ми се, да.

— През последните години, когато паднаха табутата, за Ванче Михайлов се изписаха томове — герой бил, патриот бил. За мен обаче той е организатор и вдъхновител, може би по своята политическа воля, на най-невероятните убийства в световната история: разстрела на Тодор Паница във Виенския театър от Менча Карничева, жената на Ванче, както и двойното убийство на сръбския крал Александър и

френския външен министър Барту в Марсилия през 1934 година от Владо Черноземски. Менча Карничева и Владо Черноземски са всъщност обикновени гадни килъри.

— Защо ми разказвате всичко това? — дръпна се Симеон Втори.

— Като илюстрация на силата на всяка организирана престъпност, както и като илюстрация на продажността на трите уж независими власти — законодателната, изпълнителната и съдебната. Нищо ново под звездите на България вече близо век.

— Много произволно отсъждане.

— Защо? Да започнем с ВМРО, тази организация сега се възражда както у нас, така и в Република Македония. За мен тя е вдъхновител на престъпления и трябва да бъде забранена. Или няма да не се съгласите, че военизираната нелегална борба на комунистите преди идването на съветската армия не е същото? Такава е и вътрешната роля и организация на Движението за права и свободи на Ахмед Доган и приближените му.

— Това омесване на политиката с мафията, господин Ангелов, никак не ми е по вкуса.

— Хубаво, извинявам се за ДПС. Не забравяйте, че както при баща ви, цар Борис Трети, комунистите са разполагали с военизирани въоръжени отряди, днес същото правят в ДПС.

— Има специални служби, те да проверяват и отговарят.

— Нека се върнем тогава още малко в миналото. През 1925 — 1933 г. има трупове през месец по улиците на София, Кюстендил, Дупница, Свети Врач, Петрич, Мелник, Горна Джумая. Борбата за надмощие кой да оглави ВМРО — Ванче Михайлов или генерал Протогеров — идва до гуша на полицията и на всички българи. През 1932 г. Ванче е на път да сложи ръка върху организацията, като всички противници са избивани безмилостно. Не ги спасява ни укриване, ни емиграция, най-малко властта. Европа тогава пита: има ли българска държава? Защото издаде ли Ванче Михайлов смъртна присъда, тя се изпълнява даже ако осъденият е в затвора. През седмица стражарите, които охраняват софийския затвор, намират трупове на застреляни, намушкани или удушени.

Самият Симеон Втори беше запознат с доста свидетелства и документи от този период. Особено силно впечатление му бе направила историята около опита за убийство на депутата Стоян

Филипов от някой си Дерменджиев. Депутатът е само ранен, но бодигардът му Анчо Соколов загива. Води се следствие, има съд, Дерменджиев е изпратен заслужено в затвора. Обаче депутатът Стоян Филипов, прославен неврокопски войвода в миналото и ръководител на Поройския революционен окръг в свободна България, е член на македонската група на Ванче Михайлов. И Ванче Михайлов издава присъда: Дерменджиев да бъде убит, ако ще да се намира и в двореца. Полицията крие двойно осъдения в най-охраняваното място на затвора, при смъртниците. Но ексекUTORЪТ АнджеВ, също затворник, си прави нож от разглобен креват и заколва Дерменджиев в тоалетната. Залавят, разбира се, извършителя на подготвеното предумишлено убийство. Ала съдът започва да се колебае каква присъда да издаде. Факт е, че ВМРО приема на конгрес през 1908 г. член 206 от глава 2 за терористичните групи: възлага се ексекутирането на видни политически личности, извършването на атентати и прочее. Всеки, който откаже без уважителни причини да бъде ексекUTOR, ще се наказва със смърт. АнджеВ е член на ВМРО. Откаже ли да изпълни заповедта на Ванче Михайлов, ще бъде убит. И АнджеВ е пожален от съда, както и австрийският съд бе освободил от тежка отговорност Менча Карничева, понеже ако не убиела, щяла да бъде убита.

— Такива случаи едва ли липсват през годините, през които нямах право да живея в България?

— Напротив, дори диктатурата на комунистите измъдри в Наказателния кодекс подобно оправдание за убийства: когато едно престъпление предотвратява друго, по-голямо или по-малко, но в интерес на партията-държава, престъпникът получава бонус и може дори да бъде оправдан.

— Дори ако престъплението е жестоко?

— Дори тогава. Веднага ще ви дам пример. През 1975 г. в Пловдив един крадец и изнудвач подмамва да изведе през границата младеж с обременено семейно положение. Когато стигат в сърцето на Родопите и лягат да починат, измамникът убива младежа в гръб и увесва трупа му с алпийско въже над една пропаст, за да го изкълват птиците. Завръща се в Пловдив. По-късно го разкриват по откраднатия часовник от убития и по парите, които пръска из заведенията. Осъждат го на смърт. Но ловък адвокат и „патриотично“ настроени свидетели „доказват“ при преразглеждането на делото, че убитият е предотвратил

една измяна към родината. Присъдата е заменена с излежания предварителен арест и убиецът е освободен.

— Не трябва да допускаме повече законите на практика да защитават тероризма и организираната престъпност. Но нека сега се върнем към нашенските „герои“ — Иван Тодоров-Доктора и Константин Димитров-Самоковеца.

— Възможно ли е финансовият им профил да говори за картофопроизводство, или да им дава шансове за класация във „Форбс“? Очевиден абсурд! Виждате и как „чистият“ бизнесмен Доктора се разхожда в чужбина, идва за дело, което цели девет години е било забравено от някой, и си заминава. Това говори само за едно — за ненаказуемост. И още нещо: от финансовото разузнаване и митниците се надпреварват да се хвалят колко пари са върнали в хазната, а всъщност те ловят само дребни риби, докато хищниците си вършат контрабандата за милиони. Крайно време е институциите да се съсредоточат върху задълженията си, в това число и на взаимодействието помежду им, а не да се грижат за собствения си имидж.

— Непрекъснато ми натякват това, господин Ангелов, и в страната, и навън. Ала знаете ли какво ми прави много приятно впечатление? Че се обръщате към мен с уважение, но като към равен, а не се подмазвате на министър-председателя?

Следователят Ангелов се усмихна.

— Всеки от нас, вкъщи и на работа, е потенциално следствен и равен пред закона гражданин. Аз разследвам, а вие управлявате. Времето работи еднакво за нас и против нас. Халката, през която промушвам и себе си, и клиентите си, е законът, а за вас — дали хората са доволни от управлението ви. Това е критерият вие да се окажете Височеството, а аз — обикновен държавен чиновник. Едва ли аристократ като вас би се ласкал от некадърници и сред тях да има само един като мен, който да ви съветва.

— Разбирам и ви благодаря.

14.

Тази вечер царят заспа тежко и засънува третата си среща с вече покойния Увалиев — мъдрия българин.

Петър Увалиев си е същият: с огромно чело, гъсти, красиво побелели коси и топли добри очи над смъкнатите очила за четене, вперени право в теб. Симеон Втори на тази среща обаче е поне с десет-петнайсет години по-млад.

— Казаха ми, че се боите да се видите с мен, републиканския царядец. Няма причина да се притеснявате. При всичките ни случайни срещи досега сте ми правили впечатление на страхотно възпитан и приятен човек. С какво мога да ви бъда полезен?

— Просто исках да поговорим — притеснен предлага Симеон Втори.

— Обичам да разговарям.

— Допускате ли моя български език?

— Извинете ме, вие не говорите български.

— Нали в момента на този език разговарям?

— Не, това не е нормалният български, а някакъв разговорен полукръчмарски. Дойде ли въпросът до малко по-високо мисловно равнище, до по-сложен регистър, вие по-добре говорите на френски или на испански. Тези два езика вие наистина говорите чудесно, защото мислите на тях.

— Но с моя народ аз не мога да говоря нито на френски, нито на испански.

— Тогава общуването ви с българите в България по-добре да бъде с преводач.

— Мен ли пазите от езика, или езика пазите от мен? И в двата случая е обидно.

— Ваше Величество, аз не съм опазил и не пазя българския език. А българският език е опазил мен. Когато човек е сам в чужбина, във въртопа на различни езици, българският става не средство за общение, а за разговор със само себе си. Дава ти самочувствие от много странен

характер. Аз дълбоко вярвам, щом се чувствате българин, че езикът ни говори нас, а не ние говорим езика. Езикът ни дава възможности, които ние дори не подозираме. Започвам, отпочвам. Не можете да си поръчате в Англия препечено на скара, защото това дяволско „пре“, от което зависи гастрономическият ви разкош, отива по дяволите.

— И вие като мен, господин Увалиев, сте дълги години изгнаник, а не общуваме, а пък когато случаят ни срещне, трудно се разбираме.

— Моето изгнание, Ваше Величество, аз сам съм си го избрал и не виждам за какво да се разбираме.

— Тогава защо ме титулувате, господин Увалиев, или ми се подигравате?

— Този, който няма това, което желае, трябва да знае, че притежава повече, отколкото заслужава.

— Това за мен ли беше или за вас?

— И за двама ни. Какво се крие зад думите, Ваше Величество? Думите са там, за да ни лъжат. Ние трябва да ги разчепкваме. В този смисъл може и да се разбираме. Имах случай в Англия, за мен тя е втора родина, нещо като мащехата, ала и там аз продължавам да мисля на български. Веднъж трябваше да се срещна с едно красиво женско „пуделче“ точно в единайсет часа. Обаче подземната железница спря: имало късо съединение. Закъснях с два часа. Момичето, стажантка отскоро, не яло, чакало ме. Аз ѝ се извинявам, а тя ми отговори със следното прекрасно изречение: „Ама моля ви се, господин Увалиев, вие сте стар.“ Сега, че съм стар, стар съм, но защо ми го казва тя така? И докато се чудя каква благовъзпитана шопско — лондонска гримаса да направя, се сецам, че тя ми говори на днешния българско-английски език и понятието „стар“ значи звезда. Следователно тя ми казва: „Ама моля ви се, вие сте звездата.“ Ето това ме тревожи и за вас в България, Ваше Величество.

— Значи в България ще си мисля, че съм звездата, царят на българите, а те всъщност ще подхвърлят зад гърба ми, че съм разкапан старец.

— Така се получава, колкото и да не е приятно. — Петър Увалиев все така не сваля внимателния си поглед от Симеон Втори. — Направихте вашите юпита набързо министри. Не се ли боите, че ще ви изместят?

— Едва ли.

— И защo?

— България е твърде бедна. Сега е времето на юпитата. И при комунистите има един Сергей. Дори да успеят да вземат властта, няма да могат да я удържат. Парите, капиталът не са вече в държавата.

— А аз мисля обратното, Ваше Величество. Някога полярният изследовател Скот отишъл да иска пари от английския министър-председател Лойд Джордж. Но той бил стиснат и препратил Скот при богат земевладелец — любител на полярните тайни. След два дни ученият Скот се появил пак при министър-председателя. „Надявам се, че сте успели?“ — посрещнал го той. Донякъде, сър, засега ми обеща хиляда лири, но даде дума да ги увеличи на петдесет хиляди, ако ви убедя да ме придружите до полюса, и ще ми даде един милион, ако ви оставя там.

— Хайде да не се предизвикваме, господин Увалиев — миролюбиво казва Симеон Втори, — и да сменим темата. По ваше време в Лондон се приюти писателят Георги Марков. Вие му помогнахте, но не го заобичахте. Убиха го. Кой и защo? В България той все още минава за мъченик, а е бил придворен писател, влизал е в кръга Любомир Левчев, Богомил Райнов, Костадин Кюлюмов, Румяна Узунова, Владимир Костов, даже Иван Славков. Можете ли да се оправяте в цялата тази бъркотия от интелектуалци и ченгета?

— Истината е много проста. Ако се докаже кой е убил Георги Марков, неговите наследници имат право на 10 — 15 милиона английски лири обезщетение. Това никой досега не го е казал. В медийното пространство се подвизават провокатори като Олег Калугин и самонареклия се писател Виктор Суворов. Скотланд ярд мълчи. Защото може да се окаже, че и Англия трябва да плаща. Колкото до моето мнение за Георги Марков, аз съм хвалил „Жените на Варшава“ и „Мъже“. Романът „Мъже“ ми допаднаше, защото съм софийски гамен, следователно градската литература ми е по-близка, отколкото дори най-игриво изпипаните битови описания на Ангел Каралийчев и Илийчо Волен. Но в Лондон Георги Марков престана да пише. В Англия момчето не е написало нищо! „Репортажите...“ му са аргатско нещо. Ето къде за мен е трагедията на Георги Марков! Всичко друго, което се казва: тоз го убил, онзи го убил, може лесно да бъде изтълкувано като опит за припечелване на грешни пари.

— Подхвърлят обаче и за вас, че сте работили за тия или ония...

— Аз подочувам, Ваше Величество, същото за вас... Това са елементарни глупости. Когато от една отговорна институция те потърсят за необвързваща информация, това не означава, че си доносник.

— Разбирам ви, господин Увалиев.

— А аз пък не разбирам защо ме питате за неща, които отдавна би трябвало да са ви известни, нали разполагате с цялата държава. — Петър Увалиев се усмихва. — На мен например ми приписаха и незаконна дъщеря. Две момченца в своята книжка именно поради недоброто познаване на българския написали: „Георги Марков се любел и оженил за Анабел, секретарката на Петър Увалиев, която му ражда дете.“ За кого се отнася това „му“? Жена ми щеше да припадне: „Къде си я крил досега таз незаконна дъщеря?“

— А представяте ли си сега в България какво се изсипва върху мен и върху семейството ми?

Петър Увалиев намества очилата си и пита леко раздразнен:

— Изчерпаха ли се волята, търпението и стоицизмът ви?

— Не мисля.

— А ако българите ви обявят за престъпник?

— Няма да мине! Имам отлични адвокати.

— Да не би Ошанов, този бивш стихоплетец на Лили Иванова, да е един от тях?

— И той, и други.

— Те ли ви върнаха имотите? Говори се, че княгиня Мария Луиза била недоволна колко много сте дали и оставили на България. И че сте подарили за сватбата на дъщеря си Царска Бистрица.

— Всичко е прецизирано перфектно. При това аз нищо, ама нищичко не съм поискал. Придобитата от Столичната община през 1947 г. наша недвижима собственост ни е възстановена с подписа на кмета Стефан Софийански, а останалата в страната — от областните управители.

— И за всичко притежавате редовно изповядани нотариални актове?

— Разбира се!

— Излиза, че Тодор Живков е наистина глупак.

— Какво общо има той?

— Ами че неговите интенданти как не са се сетили да оформят резиденциите му в наследство на Владимир Живков? Правните основания могат да се сведат до същото.

Симеон Втори отново изтръпва. Студени тръпки полазват по цялото тяло. Напразно се напруга да се събуди. Извиква:

— И мъртъв, май пак продължавате да ме мразите.

— Просто съм човек с мнение.

— И то в случая е?

— Че лешоядството не е българска привилегия. Баща ви, цар Борис Трети, никога не е бил собственик на имотите, които сега се „възстановяват“ на неговите наследници. В цяла Европа общинското и държавното имущество се разграничава от личното. Интендантството е, което управлява цивилната листа, тоест онова имущество, което е предоставено на царя от държавата за осъществяването на дейността му на държавен глава. Дори България да беше станала пак монархия, при вас щеше да има интендантство и тези имоти щяха да бъдат на държавата, а не ваши. Юридическите лица не се наследяват от физически. Интендантството не може да придобива имоти по давност, нито да ги завещава, нито да ги оставя в наследство както на наследниците на цар Борис Трети, така също и на Тодор Първи от Правец. Още член 12 от Търновската конституция казва, че изпълнителната власт принадлежи на царя и основното му задължение е да брани правата на държавата и да не допуска посегателства върху нейните имоти. Най-малко облагодетелствалият се от общинската собственост кмет Стефан Софийски.

Симеон Втори стисва зъби. Безсмислено е да се спори с умрял човек, пък бил той и Петър Увалиев. Ще провери, ще се консултира. Като нищо могат да го обявят и за лешояд. Но нека се разберат докрай с мъртвия интелектуалец.

— Вие наистина сте мъдър човек, господин Увалиев. Имате дъщеря, какво ѝ оставихте в наследство?

Усмивка стопля лицето на Увалиев; това, че се оказват с царя на практика на равна нога, не може да му е неприятно.

— Нищо. Тя има повече от мен. И се гордее, че си го е придобила сама. Искам обаче да ви обърна внимание върху нещо друго. Днес като че ли стана модерно политиците да казват за България, за собствената си родина, „тази страна“. На мен хем ми е обидно да ги слушам, хем

ми е чудно. Какво се крие зад това шашаво словосъчетание? Перверзия или глупост? Сигурно помните кой пръв го пусна в обращение. Той, разбира се, не е политик и макар да написа „Ибо доживяхме, господи“, няма да стане и писател. Най-големите националисти — французите, руснаците — са казвали „моята имперска страна“; когато империята вече я нямало, останало само „моята страна“. На български бих го превел „нашата страна“. Защото кой си ти? Наша е България. Но аз май ви омръзнах, Ваше Величество, с приказките си?

— Не, не, мога да ви слушам с часове. Вашите беседи по Би Би Си винаги са ми давали храна на ума. И пак започвате да ми харесвате.

— Едва ли. Вашето е риторичен похват. Ето къде е разликата помежду ни. Аз не забравям съдържанието, а вие държите на формата. В някои страни са се ръкували, за да покажат, че не носят оръжие. Сега хората се ръкуват по други причини. Един мой чудесен приятел, мил художник, живее в селце на брега на Нормандия, където и ние имаме колиба. За него говорят, че бил ужасно горд и надменен. А той мухичка, детска радост, Лазаркевич възкръснал. Смятат го за такъв, защото, като влизал в бакалницата, не се ръкувал. Ха сега де! У тях имало ритуал. Не усещате ли и към вас подобно поведение, Ваше Величество?

— Напротив, ръка ми целуват.

— В такъв случай пазете се!

— Това пък как да го разбирам — трепва изплашено Симеон Втори. — Сериозно ли говорите?

— Напълно. Така развращавате хората, превръщате ги от граждани в поданици и те само ще ви се подчиняват и няма да работят, а ще чакат да им давате...

— Това ваше мнение е плод на обременената ви интелигентност.

— Точно така казваха и комунистите. Тогава каква е разликата между вашия диктат и този на червените велможи?

— Аз може да съм аристократ, но съм и демократ.

— Колко още мислите, че ще управлявате и доживеете?

— Това са Божи работи, господин Увалиев, или ви се иска да ме прогонят и дори убият?

— Искам да се докажете, а не да си заминете или да умрете.

Неочакваната топлина в тия думи отпуска сърцето на Симеон Втори.

— Да си заминеш е като да умреш — казва той. — Предпочитам да умра, а българите да си кажат: „Той замина за малко.“

Петър Увалиев пак се връща към темата за отечеството:

— Баба ми, която се спомина през Втората световна война, казваше: „Ох, таз Българийка, таз Българийка.“ След две поколения вече не разбират къде сме. Тъй че въпросът за „тази страна“ е въпросът доколко аз в една демокрация имам право да се отъждествявам с другото... Всичко е ясно, само откъм правилно отношение към парите трябва да видим дали го докарваме...

— Тази поанта на разговора ни нещо не я разбрах? — признава си царят.

— Има една история с Чърчил. Трябвало да говори по радиото, но закъснял и повикал първото такси, което му се изпречило на погледа. Вече било тъмно, шофьорът не го познал и отказал да го вземе. „Но как така? Нали сте на работа!“ — възмутил се старият държавник. „След малко по радиото ще говори Чърчил — рекъл таксистът, — искам да отида някъде и да го чуя.“ Чърчил се разтопил от удоволствие. Извадил една лира и я подал на шофьора. А той, като видял парите, се ококорил: „Много му здраве на Чърчил! Сядайте, ще ви закарам.“

И Петър Увалиев изчезна, сякаш потъна вдън земята. А Симеон Втори се събуди, отиде до прозореца и се загледа в небето. Замириса му на пръст. Нощта не е от най-добрите съветници. Отпи глътка бърбън, запали пурета. Навън някаква звезда ярко намигаше. Царят помисли, че се е загледал във Вечерницата. Синкаво бледата и нежна Венера я нямаше, защо ли? Царят си припомни, че неволно е станал свидетел на великото противопоставяне на Марс и Земята. А то се случва на 60 хиляди години. Царят го доживя на шейсет и шест. Прилична възраст, само дето работата започна малко да го поизморява.

15.

Шахматът е най-древната интелектуална игра, в Индия са я наричали „победа на мисълта“. По-късно арабите я отъждествяват със съвета: „Не подценявай и последния войник.“ Шах е цар, а мат означава смърт. Симеон Втори сбръчка чело. Синът му, княз Кирил, беше прав за гамбита, но пожертваните досега фигури не му осигуриха кой знае какво позиционно предимство.

Симеон Втори огледа останалите си фигури върху дъската, на която играеше от две години. Възможна ли беше нова коалиция? Комунистите бързат да вземат властта, а всъщност му помагат да завърши мандата си. Верните му хора вече се броят на пръстите на едната ръка. Непрекъснато го обвиняват, че само обещава, а хората не живеят по-добре. Вече и децата го сочат с пръст. Ще стане обаче лошо, ако бедните и гладните излязат на улицата. Армията едва ли ще се присъедини към тях, с такъв състав преврат няма как да стане.

И Симеон Втори отново се обърна към финансовия си министър. Колкото и да го беше вбесявал с показните си оставки, нямаше друг, който да намери и даде пари. Но преди това двамата трябваше да си изяснят нещо докрай.

— Хората, господин Велчев, питат и пишат: откъде брат ви Георги е взел 700 хиляди долара, за да купи двата хотела „Краун Плаза“ на Златни пясъци?

Финансовият министър се изчерви. Не можеше да преодолее тази своя слабост, и това си беше. А отговорът му беше готов:

— Ще ви кажа само, че по тоя повод са безпокоили и австрийските данъчни служби и всичко се е оказало окей.

— Питали са ме още, господин Велчев, не работеше ли брат ви Георги в „Морган Стенли“ — банката, в която вие направихте операцията по-дълга?

— Да, разбира се, но България спечели!

— Достатъчно, господин министър, оттук нататък да се заемем България да забогатее. Затова ви и извиках. Можем ли да сменим,

макар и за кратко, курса на пазарната икономика? Скандинавците казват: „Нас ни храни търговията, а не риболовът.“

Милен Велчев беше повече от сериозен. Отдавна знаеше, че ще се стигне до този разговор, и беше обмислил всичко.

— Джон Кейнс открива пътищата за справяне с бедността в сериозната намеса на държавата в икономиката, в разширяването на функциите на правителството, в по-големия правителствен контрол над спестяванията и инвестициите, в туширането на „паричните мотиви“ или отхвърляне на монетаризма. Целта на Кейнс е национална мощ и изобилие.

— Това, господин министре, не е ли меркантилизъм?

— Не е важно как ще го наречем, а че сме готови за него.

— И как по-конкретно ще стане това?

— Минимум заеми, кредитори и внос. Максимум износ. Впрочем износът е очертан: туризмът е експортен бранш номер едно. Ток за съседните страни и за Италия, даже за Ирак. Цигари, вино, розово масло, сирене и мляко. Тютюнът започва да става проблем. Така нареченият меркантилизъм, господин премиер, търси опора в собствените сили на държавата. Особено ако тя е приклепена в нещо като валутен борд.

— Значи започваме да проявяваме вътрешна самодейност, процедури по самозадоволяването. Тогава операциите с фискалния резерв не трябва ли да се превърнат в механизъм за вътрешно кредитиране?

— Възможно е.

— Да го направим! Държавни субсидии и мита за стимулиране на износа плюс агресивен износ на готови продукти. Засилен държавен контрол върху зони и отрасли, от които страната богатее. Поддържане на вътрешна наличност от пари — завъртане в оборот за вътрешно кредитиране, но и увеличение на фискалния резерв. Е, господин министре, ако не възразявате, можем да очертаем новата си икономическа, а и външна политика „България и пазари“, нищо повече. Както е в „модерния свят“, а той е не само на Запад, а и на Изток, Север и Юг.

— При развихрения меркантилизъм няма губещ ход. Но не само да регулираме паричните потоци, а и да ги насочваме към хазната. Тогава вече ще съм съгласен да амнистираме съмнителните капитали.

— Няма ли, господин Велчев, да ни обвинят, че се завръщаме към икономиката и политиката на Тодор Живков?

— Всеки може да приказва, каквото си иска.

— Тогава и контрабандата ли ще се реализира от държавата?

— Засега не искам да коментираме този въпрос.

— Къде е разликата?

— Може и да няма разлика, но България ще забогатее. Вие не взехте ли властта като държавна личност?

— Да, цар или министър-председател без пари е нищо. Политиката е изкуство на възможното. Защо България да не забогатее?

Симеон Втори внезапно смени плочата и приземи разговора:

— Искате да подмените цялото ръководство на агенция „Митници“.

— Не само това, а и час по-скоро да въведем единна информационна система. Всяка фирма да стане напълно прозрачна, както и екипът на Гранична полиция.

— Започвате да крачите редом с генерал Бойко Борисов?

— Не съвсем. Но от МВР трябва да изчезнат корумпираните генерали.

— Това ли ви пречи?

— Пречи на всички. Някои от тях поддържат контрабандните канали. Ако наистина искаме да забогатеем, ще е необходима желязна дисциплина. Всичко непечелившо, излишно и задлъжняло трябва да се наказва или закрива. Нямаме нужда от държавни паразити, господин премиер. Знаете ли колко е нелегалният внос от Китай и Турция?

— Няколко милиарда, предполагам.

— Да. И толкова се „отцеждат“ от еврофондовете в нечии джобове.

— Е, вече няма да е така...

Вечерта Симеон Втори изведнъж си спомни за съдбата на лорд Байрон. Да бъдеш признат и отхвърлен от собствената си родина? Ах, да, „Странстванията на Чайлд Харолд“. Английското общество изцяло се отвръща от него и той напуска завинаги страната и се настанява в Швейцария. „Така ли ще пропъдят и мен?“ — запита се за кой ли път Симеон Втори. После се пренесе с поета в Италия. Там Байрон изживява една силна и пожертвователна любов, родена от сърцето на графиня Гичоли. Къде е Симеон Втори? Сам сред вълци! Поетът умира

и Росини композира траурната кантата „Скръбта на музата за смъртта на лорд Байрон“. Не, Симеон Втори не е сантиментален и такъв епичен край дори не му се нрави. Нима изобщо е възможно сравнението между Цар и Поет? За разлика от Байрон той никога не би се хванал да пише интимни дневници. Значи ли това, че през целия си живот е бил пресметливец, болен за власт. Не и пак не.

Ала интимният живот на Негово Величество не бе предмет на тази книга. Мога само да ви обещаая следващите...

Банкя, 3 септември 2003 г.

Издание:

Петър Христозов. Царски гамбит

Политически роман

Българска, първо издание

Оформление: Йови Николов

Издателска къща „Световит“ 2003 г.

Печат: „Полипринт“ АД, Враца

ISBN: 954-9761-47-9

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.